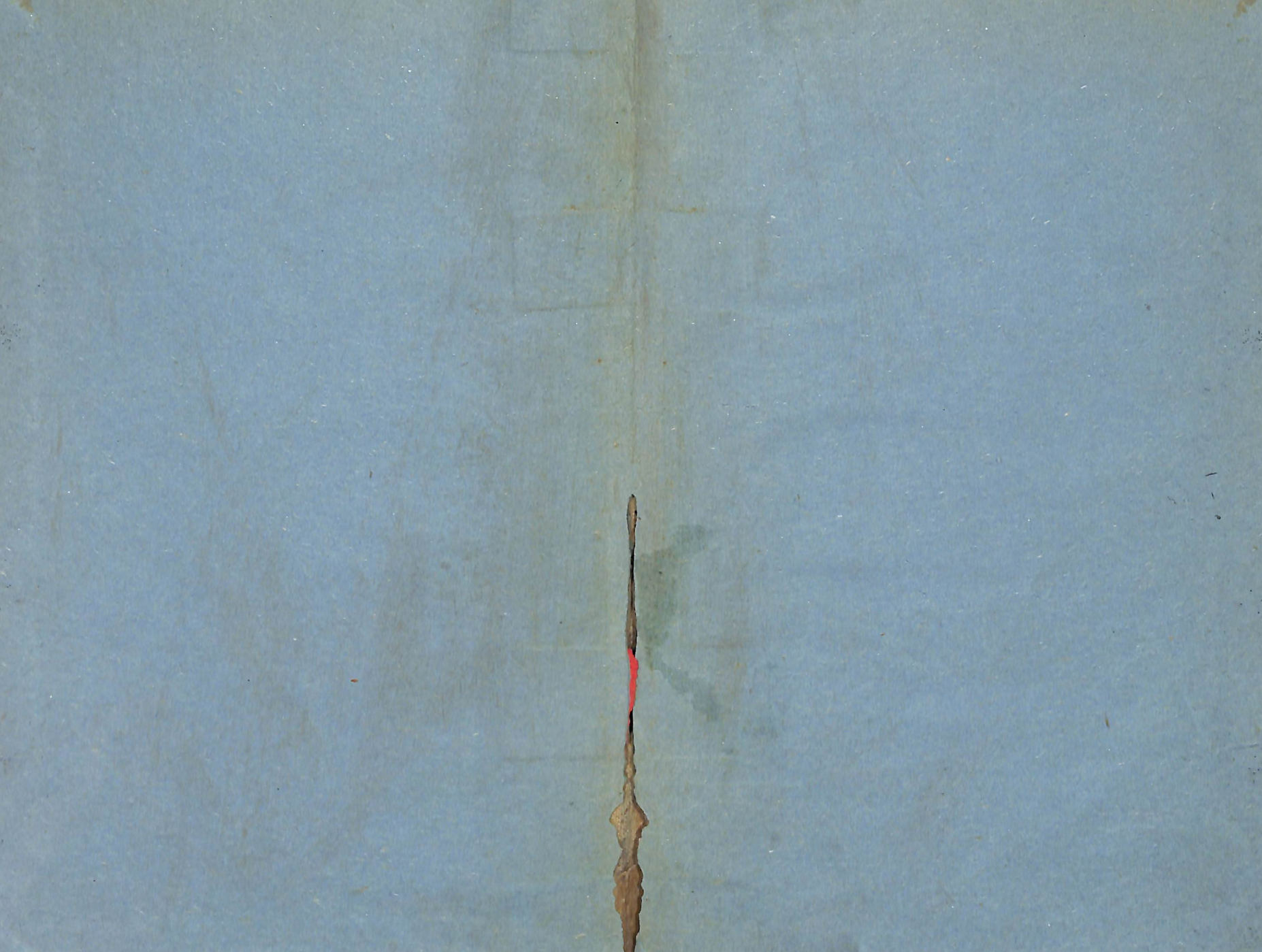

974

Դիզարեա կայծակէր-
սէլ սարս րօրր
աշխարհաւիճ

крестьянская **Политизы**
Газета **Казань**

Քրիստոս Կապանկերպեց
ԱՏԻ ԹԵՐԹԻ մշխարաբէր

ՆՏԵՍԱՅԻՆ ՅԵՎ ԲՐԻԳԱԴԱՅԻՆ ՊԱՏԻ ԹԵՐԹԵՐԻ
ԽԲՄԱԳԻՐՆԵՐԻ ՀԵՌԱԿԱ ԴԱՍԸՆԹԱՑՆԵՐ

Պատահությունները լույս են տեսնում „Խորհրդային
յասակ“-ի պատ. Խմբագիր Հ. Հովհ.ՆԻՍԵՍՆԻ
ընդհանուր Խմբագրությամբ

974

07
9-81

ՀԿ(Բ)ԿԿԿ հրատարակչություն — „Խորհրդային Հայաստան“
Ֆ Ե Բ Ե Վ Ա Ն

1936

ԻՆՉՊԵՍ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԵԼ ՊԱՏԻ ԹԵՐԹԻ ԱՅԽԱՏԱՆՔԸ

ԲՐԻԳԱԴԱՅԻՆ ՅԵՎ ԿՈԼՏՆՏԵՍԱՅԻՆ ՊԱՏԻ
ԹԵՐԹԵՐԻ ԱՌԱՆՁՆԱՀԱՏԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

Յուրաքանչյուր աշխատանք ունի իր առանձնահատկությունները: Իր առանձնահատկություններն ունի, որինակ, կուակազմակերպչի աշխատանքը, վրդ կուսակցական մասնաճյուղի աշխատանքը և կատարում: Առանձնահատկություններ կան և բրիգադիրի աշխատանքում, վրդը ղեկավարում է բրիգադի տնտեսությունը, կազմակերպում է նրա աշխատանքը, դասավորում է մարզկանց և այլն: Գյուղատնտեսական իր առանձնահատկություններն ունի, կուսակցական վարչությունը՝ իրը:

Առանձնահատկություններ ունեն նաև բրիգադային ու կուսակցական պատի թերթերը: Յուրաքանչյուր պատի թերթի խմբագիր պետք է խմանա այդ առանձնահատկությունները: Նա պետք է գիտենա և հիշի,

600 1009 39/33

Դասախոսությունները լույս են ընծայվում „Խորհրդ. Հայաստան“-ի խմբագրության կից կազմակերպված մեթոդական հանձնաժողովի կողմից, հիմք ընդունելով „Կրեայանական Գաղեօտ“-ի ուսումնական կամքինասի հրատարակած դասախոսությունները:

Կոլեկտիվի անդամները պատի բերքերի խմբագիրների Հայաստանի հեռակա ուսուցման դասընթացների ղեկավար, „Խոր. Հ.“-ի բանգյուղերակիցների բաժնի վարիչ՝ Մ. ՄԱՐՏԻԿԵՍՆ

ԴԱՍԱԽՈՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԼՈՒՅՍ ԵՆ ՑԵՍ-
ՆՈՒՄ ՀԵՏԵՎՅԱԼ ԼԵԶՈՒՆԵՐՈՎ.
ՈՒԿՐԱՅՆԵՐԵՆ,
ԹԱԹԱՐԵՐԵՆ,
ԿԱԶՄԱԿԵՐԵՆ,
ՎՐԱՅՆԵՐԵՆ,
ՀԱՅԵՐԵՆ,
ԹՈՒՐԿԵՐԵՆ,
ԱՍՏԿԻՐԵՐԵՆ:

պարզ պատկերացնի, թե կոլտնտեսությունում (բրիգադում) ինչի համար պատի թերթ գոյութիւն ունի, ինչ խնդիրներ են դրված այդ թերթի առաջ, հետևապես՝ ինչ բովանդակութիւն պիտի ունենա այդ թերթը, ո՞վ պետք է պատրաստի այն, պատի թերթն ինչ պիտի գործերով պիտի զբաղվի և ինչ հարցերով չպիտի զբաղվի:

Բուլչեիկյան թերթը, ինչպես Լենինն երատում, «վոչ միայն կուլեկտիվ պրոպագանդիստ ու կուլեկտիվ ագիտատոր է, այլ և՛ կուլեկտիվ կազմակերպիչ»: «Մամուլը մեր կուսակցութեան ամենաուժեղ ու ամենասուր զենքն է»: Այսպես է ասել ընկեր Ստալինը: Մեր թերթերն աշխատավորութեանը դատարակում են կոմունիստական վոգով: Բուլչեիկյան թերթը քննադատում է այն թերթութիւնները, վորոնք կան տեղական աշխատողների ու կազմակերպութիւնների աշխատանքներում: Նա մերկացնում է դասակարգային թշնամիներին, ոպորտունիստներին, բյուրոկրատներին:

Մեր յերկրում շատ բազմապիսի թերթեր կան: Որինակի համար, վերցնենք կենտրոնական թերթը: Նրանց մեջ են «Պրավդա»-ն, «Իզվեստիա»-ն, «Կրեստյանսկայա Գաղետա»-ն, «Գուդոկ»-ը, «Ձա ինդուստրալիզացիո»-ն, «Սովետսկայա Տորգովյա»-ն և շատ ուրիշները: Այդ բոլոր թերթերը մի ընդհանուր գործով են զբաղված. նրանք պայքարում են

կուսակցութեան վորոշումների կիրառման համար, կուսակցութեանն ոգնում են՝ ամբապնդելու սոցիալիստական տնտեսութիւնը, ամբապնդելու խորհրդային պետութիւնը:

Սակայն, միևնույն ժամանակ, այդ թերթերից յուրաքանչյուրն ունի իր առանձնահատկութիւնները, իր ընթերցողները: Նրանցից յուրաքանչյուրն սպասարկում է մեր ժողովրդական տնտեսութեան առանձին ճակատամար: «Գուդոկ»-ը հրատարակվում է յերկաթուղայինների համար, «Լյուդկայա ինդուստրիա»-ն թեթև արդյունաբերութեան բանվորների ու մասնագետների համար և այլն: Այդ թերթերից յուրաքանչյուրը աշխատավոր մասսաներին կազմակերպում է սոցիալիստական շինարարութեան շուրջը և պայքարում է կոմունիստական կուսակցութեան ու նրա կենտրոնական կոմիտեյի վորոշումների կենսադործման համար:

Մեր բոլոր քերքերի փաղափական գիծը մեկ է. այդ կոմունիստական կուսակցութեան գլխավոր գիծն է: Սակայն քերքերից յուրաքանչյուրն այդ գիծը կենսագործում է համապատասխան այն խնդիրների, վոր դրված է սոցիալիստական շինարարութեան այս կամ այն մակատամասի առաջ: «Պրավդա»-ն լուսարանում է այդ շինարարութեան բոլոր հիմնական, գլխավոր խնդիրները: «Պրավդա»-ն ավելի, քան վորևէ մի ուրիշ թերթ, ուշադրութիւն է դարձնում այնպիսի հարցերի վրա, վորոնք ընդհանուր են մեր ամբողջ

յերկրի համար— տնտեսութեան քաղաքական
դեկաւարութեան, պետական ապարատի,
կուլտուրական ու ազգային շինարարութեան
խնդիրները վրա: Իսկ այնպիսի թերթերը,
վորոնք են, որինակ՝ «Գուղոկ»-ը, «Ձա ին-
դուստրալիզացիոն»-ն ավելի շատ զբաղ-
վում են տնտեսութեան իրենց ճյուղին վերա-
բերող հարցերով. «Գուղոկ»-ը՝ բրանսպորտի
աշխատանքի հարցերով, «Ձա ինդուստրալի-
զացիոն»-ն՝ ծանր արդյունաբերութեան:

Նույնպիսի բաժանում կա նաև մյուս տե-
ղական թերթերի միջև:

Մեր յերկրում կան կենտրոնական, հան-
րապետական, յերկրային, մարզային, շրջա-
նային, խորհրդային, տրանսպորտի, գոր-
ծարանային թերթեր: Այդ թերթերից յուրա-
քանչյուրն ունի իր առանձնահատկութիւն-
ները: Որինակ՝ համաուկրայնական հանրա-
պետական «Կոմունիստ» թերթը Ուկրայնիայի
կյանքը շատ ավելի լրիւ մանրամասն է
լուսարանում, քան մյուս թերթերը, ինչպես
և ընդհանուր միութենական թերթերը: Յերկ-
րային թերթն իր գլխավոր ուղադրութիւնը
դարձնում է իր յերկրի կյանքի վրա: Շրջա-
նային թերթում տվյալ շրջանի կյանքին վե-
րաբերող նյութ ավելի շատ կա, քան յերկ-
րային թերթում՝ նույն շրջանի մասին: Շրջ-
անային թերթի բովանդակութիւնն այլ է
արդյունաբերական շրջանում և այլ՝ գյուղա-
տնտեսական շրջանում: Գործարանային թեր-
թըն իր գլխավոր ուղադրութիւնը դարձնում

է իր գործարանի կյանքի վրա: Կուլտուե-
սութեան և բրիգադի պատի թերթն էլ ունի
իր առանձնահատկութիւնները: Մեր բոլոր
թերթերը, սկսած «Պրավդա»-ից, խորը կեր-
պով են հետաքրքրվում կուլտուեսային կյան-
քով: Նրանք լուսարանում են նույնիսկ առան-
ձին կուլտուեսային բրիգադի աշխատանքը,
ցույց են տալիս լավագոյն բրիգադիւններին,
կուլտուեսականներին, կուլտուեսային գյուղի
անվանի մարդկանց: Այդ որինակներով
«Պրավդա»-ն, «Կրեստյանսկայա Գազետա»-ն
ամբողջ յերկրին աշխատել են սովորեցնում:

Սակայն կենտրոնական թերթերից վոչ
մեկը չի կարող և իրեն նպատակ էլ չի դնում
որոսորոն հետեւել, թե տվյալ բրիգադի,
տվյալ կուլտուեսութեան յուրաքանչյուր կուլ-
տուեսականն ինչպես է աշխատում: Այդ կա-
րող է անել միայն այն կուլտուեսային կամ
բրիգադային պատի թերթը, վոր հրատարակ-
վում է այդ կուլտուեսութիւնում և այդ բրի-
գադում:

Կուլտուեսային ու բրիգադային թերթը
պետք է իմանայ թե կուլտուեսական Պետրովը
ինչ բանի կարիք ունի, ինչ է մտածում, ին-
չից է դժգոհ և ինչ է ցանկանում, ինչպես են
դաստիարակվում նրա յերեխաները, ինչպես
է անցկացնում նա իր ժամանակը, ինչպես է
ապրում նրա ընտանիքը և այլն: Այս ամենը
պետք է հետաքրքրի բրիգադային պատի
թերթին: Բրիգադային կամ կուլտուեսային
պատի թերթը, ոգտագործելով իր բրիգադի

և առանձին կոլտնտեսականների կյանքի ու աշխատանքի որիմակները, ամեն որ պետք է պարզաբանի կուսակցության վորոշումները և մասսաներին մոբիլիզացիայի յենթարկի այդ վորոշումների կենսագործման համար:

Պատի թերթի աշխատանքներում մեծ նշանակություն ունի ուշադիր վերաբերմունքն այն բանին, թե ինչ լեզվով են խոսում տվյալ կոլտնտեսականները (ուկրայներեն, վրացերեն, թաթարերեն և այլն): Յեթե ամբողջ կոլտնտեսությունն այդ լեզուներից վորեն մեկովն է խոսում, ապա պատի թերթն էլ այդ լեզվով պիտի հրատարակել: Յեթե կոլտնտեսականները տարբեր ազգի յեն, ապա պետք է աշխատել, վոր պատի թերթն էլ մի քանի լեզուներով լինի («անկյուններ», մի քանի հրատարակություն, բարձրագույն ընթերցանություն ժամանակ թարգմանություն կատարել և այլն):

ՊԱՏԻ ԹԵՐԹԵՐԻ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ ԿՈԼՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ ՈՒ ԲՐԻԳԱԴՈՒՄ

Կոլտնտեսությունում կամ^{ուրեմ} բրիգադում ինչի՞ համար է հրատարակվում պատի թերթը և ինչ բովանդակություն պիտի ունենա այն:

1

Կոլտնտեսություն և բրիգադայի պատի թերթն ոգնում է կոլտնտեսության քաղաքական, կազմակերպչական ու տնտեսական ամ-

բապնդմանը, կյանքում կիրառում է հարվածային կոլտնտեսականների Յերկրորդ Համախոլթենական համագումարի ընդունած Որինակելի կանոնադրություն չիման վրա կադմած գյուղատնտեսական արտելի կանոնադրությունը: Կոլտնտեսության և բրիգադայի պատի թերթը կոլտնտեսության վարչությունն ու իր բրիգադիրին ոգնում է աշխատանքն այնպես կազմակերպել, վոր ժամանակին ու լիովին կատարվեն կոլտնտեսության բոլոր պարտավորությունները՝ խորհրդային պետության հանդեպ: Թերթը բրիգադիրին ոգնում է ճիշտ կազմակերպել աշխատաքը, ամբապնդել աշխատանքի դիսցիպլինան կոլտնտեսությունում, հասնել բարձր բերքատվության, տիրապետել ագրոնոմիայի նորագույն նվաճումներին քւ մեքենայական տեխնիկան, կոլտնտեսությունում կարգավորել կուլտուրական կյանքը: Թերթը կոլտնտեսականներին ոգնում է՝ կիրառել հողի մշակություն լավագույն միջոցները՝ ճիշտ ցանքաչրջանառություն, աշնանավար, սև ցել, պարարտացում և այլն:

2

Կոլտնտեսության ու բրիգադայի պատի թերթը մերկացնում է կուլակներին, յենթակուլակներին, կոլտնտեսության դործի վնասարարներին: Նա պետք է չարունակ բարձրացնի կոլտնտեսականների հեղափոխական

զգոնությունն ընդդեմ դատակարգային թըշնամիների ու նրանց գործակալների:

3

Պատի թերթը մերկացնում է առանձին կոլտնտեսականների վնասակար, հակակոլտնտեսային տրամադրությունները—սրբիտարական պետության հանդեպ ունեցած պարտականությունների կատարումը յերկրորդ հերթը դեցելու փորձերը, հասարակական գույքի նկատմամբ անփութ վերաբերմունք ունենալը, լողորությունը, պոկողականությունը, ղեպի կինը ոչ ընկերական վերաբերմունք ունենալը, յերեսանների հետ կոպիտ վարվելը և սրանց նման այլ յերևույթներ:

4

Կոլտնտեսության ու բրիգադի պատի թերթը ցույց է տալիս որինակելի կոլտնտեսականներին, վորոնք իրենց արտադրական սուաջադրանքները լավ են կատարում, ցույց է տալիս աշխատանքի բարձր արտադրողականության հերոսներին, տեխնիկան տիրապետած մարդկանց: Լուսաբանում է գերազանց հարվածայինները — ստախանովականների փորձը, խրախուսում է նրանց և մյուս բոլոր կոլտնտեսականներին կոչ է անում աշխատել այնպես, ինչպես լավագույններն են աշխատում: Թերթն ոժանդակում է սոցիալիստական մրցության ծավալմանն առանձին կոլտնտեսականների, հարևան բրիգադների ու կոլտնտեսությունների միջև:

և իր ընթերցողներին լուսաբանում է մրցության ընթացքը:

«Հարկավոր է պահպանել յուրաքանչյուր ընդունակ և հասկացող աշխատողին, պահպանել և անցնել նրան: Մարդկանց պետք է հոգատարությամբ, ուշադրությամբ անցնել, ինչպես այգեպանը անցնում է իր սիրած պտղատու ծառը: Դաստիարակել, ոգնել անելու, հեռանկար տալ, ժամանակին առաջ քաշել, ժամանակին փոխադրել այլ աշխատանքի, յեթե մարդը չի կարողանում գլուխ հանել իր գործից, առանց սպասելու մինչ այն ժամանակ, յերբ նա վերջնականապես կտապալվի»:

Ահա թե ինչ է սովորեցնում մեզ ընկ. Ստալինը: Մեր առաջնորդի այս խոսքերը, վոր նա ասաց անցյալ տարի գեկտեմբերին մետալուրգների պատգամավորության հետ ունեցած զրույցի ժամանակ, լիովին վերաբերում է նաև մամուլին:

1935 թվի մայիսի 4-ին Կարմիր Բանակի ահադեմիականների ավարտական հանգեսին ընկ. Ստալինը նոր լողունգ տվեց թե՛ «Կադրերն են վորոչում ամեն ինչ»: Լավ կադրերը, այն մարդիկ, վորոնք լիովին գիտեն իրենց գործը ամեն ինչ վորոչում են նաև կոլտնտեսությունում: Ահա թե ինչու պատի թերթը պետք է ոգնի գյուղատնտեսական արտադրության մեջ կադրեր աճեցնելու գործին, հիշելով ընկ. Ստալինի այն խոսքերը, թե՛

«աշխարհում յեղած բոլոր արժեքավոր կապիտալներից ամենաքանգարժեքի և ամենավնասական կապիտալը հանդիսանում են մարդիկ, կադրերը»:

5

Ընդհուպ զբաղվելով իր կոլտնտեսութան ու բրիգադի բոլոր արտադրական հարցերով՝ պատի թերթը միաժամանակ պետք է մեծ ուշադրություն դարձնի այնպիսի հարցերի վրա, ինչպիսիք են կուսակազմակերպության աշխատանքը, կուսակազմակերպչի աշխատանքը, կուսուսուցումը, ազրոտելունիական ուսուցումը, դյուդխորհրդի աշխատանքը, խրճիթ-ընթերցարանի, ակումբի, գյուղկոոպի, խանութի, ճաշարանի աշխատանքը, կոլտնտեսային տների, բաղնիքների, վարսավիրանոցի, լիպցեատան, մանկամսուրի, ծծնդատան գրությունը կոլտնտեսականների վերաբերմունքը դեպի յերեսաները, դեպի կինը: Պատի թերթը պետք է ուշադրություն դարձնի նույնիսկ ամենամանր կենցաղային հարցերի վրա, յուրաքանչյուր առանձին կոլտնտեսականի բոլոր կարիքների վրա և ուշադիր կերպով լսի նրա բողոքները:

Կոլտնտեսություն կամ բրիգադի պատի թերթը, պայքարելով կոմունիստական կուսակցության գլխավոր գծի կիրառման համար, բոլոր աշխատավորների մեծ առաջնորդ ընկ. Ստալինի ցուցումների կենսադործման համար, իր ամբողջ աշխատանքը պետք է

կառուցի տեղական կյանքի փաստերի վրա, տվյալ կոլտնտեսություն հերթական խնդիրների պարզաբանման վրա: Կոմունիստական կուսակցության կենտրոնական կոմիտեն դեռ 1924 թվին, յերբ դեռ նոր էյին զարգանում պատի թերթերը, իր ցուցումը տվեց հենց այդպիսի աշխատանքի անհրաժեշտության մասին: Հատկապես պատի թերթերի մասին ընդունած մի վորոշման մեջ (1924 թվի դեկտեմբերի 1-ին) այսպես է ասված.

«Պատի թերթում պետք է տեղավորել այնպիսի հոդվածներ, վորոնց նյութը կապված է ձեռնարկության դրությամբ հետ, նրա գործունեության հետ...»

Ապա՝

«Ընդհանուր կամպանիաները պատի թերթերում պետք է յուսարանվեն տվյալ ձեռնարկության շափերի ու խնդիրների սահմաններում: Հեղափոխական հորեյյանների յուսարանումն ըստ հնարավորին պետք է կապված լինի ձեռնարկության կյանքի հետ, ըստ վորում, պետք է ամեն կերպ յուսափել ընդհանուր ֆաղափական տեսություններից ու հոդվածներից: Պատի թերթի տոնական համարում, բացի տոնական նյութերից, պետք է տեղ տրվի նաև ընթացիկ խնդիրներին վերաբերող նյութերին»:

Պայքարել կուսակցության գլխավոր գծի համար, ընկ. Ստալինի ցուցումների կատար-

ման համար,—այդ նշանակում է պայքարել իր կոլտնտեսությունը բուլչեիկյան դարձնելու համար: Իսկ կոլտնտեսությունը բուլչեիկյան կարող է լինել միայն այն դեպքում, յեթե ժամանակին ու լավ կատարում է գյուղատնտեսական աշխատանքի պլանը, յեթե ազնվորեն կատարում է իր պարտավորությունները պրոլետարական պետության հանդեպ, յեթե կոլտնտեսության բոլոր անդամներն աշխատում են ազնվորեն և պահպանում են կոլտնտեսային բարիքը: Պայքարել կուսակցության գլխավոր գծի համար և ընկ. Ստալինի ցուցումները կենսագործելու համար,—այդ նշանակում է անխնա մերկացնել կուլակներին ու նրանց զործակալներին, բարձրացնել դաշտերի բերքատվությունը, զարգացնել անասնապահությունը իր կոլտնտեսությունում: Պայքարել իր կուլտնտեսության ամրապնդման համար, կուլտնտեսականների ունևոր, կուլտուրական կյանքի համար, այդ նշանակում է պայքարել կուսակցության գլխավոր գծի և ընկ. Ստալինի ցուցումների միջոց կենսագործման համար:

Կուլտնտեսային ու բրիգադային պատիժերը տեղական փաստերի, բրիգադի ու առանձին կուլտնտեսականների աշխատանքի կենդանի որինակի հիման վրա պետք է դաստիարակեն բրիգադի յուրաքանչյուր անդամին, յուրաքանչյուր կուլտնտեսականին այնպես, վոր նա դառնա կուսակցության գծի ու հորհրդային կառավարության որենմանի:

ակտիվ գործադրողը, անդասակարգ սոցիալիստական հասարակության ակտիվ կառուցողը:

ԿՈՆԿՐԵՏ ԿԵՐՊՈՎ ՑՈՒՅՑ ՏԱՆ ԿԵՆԴԱՆԻ ՄԱՐԴԿԱՆՑ, ԻՐ ԲՐԻԳԱԴԸ

Մեր առաջ է Վորոնեժի մարզի Ինժավենի շրջանի «Լենինի պատգամը» անունով կոլտնտեսության պատի թերթի մի համարը: Այդ համարը նվիրված է խորհրդների ընտրությանը: Կարդում ենք այդ պատի թերթը: Առաջին հերթին տեղավորված է մի մեծ հոդված՝ «Խորհուրդների վերընտրությունները» վերնագրով:

Ահա նրա բովանդակությունը

«Խորհուրդների վերընտրության յեռույն շրջանն է: Յերկրորդ հնգամյակում առանձնապես կարևոր է ակտիվորեն կատարել վերընտրությունները, գյուղխորհուրդներին տալ լավագույն ակտիվիստներ, վորոնք կարողանան հակահարված տալ կուլակին, կարողանան մոբիլիզացիայի յենթարկել ամբողջ հասարակայնությունը, վորպեսզի լավ հիմքերի վրա դրվի հասարակական աշխատանքը: Առանձնապես կարևոր է խորհուրդների վերընտրություններին մասնակից նանել կանանց»...

Ապա նույն ձևով շարունակում է.

«Վոչ մի բնագավառ, վոչ մի բանվոր,

կոլտնտեսական, կոլտնտեսական չափեր և
դուրս մնա հարվածայնությունից: Յերեք
տարի առաջ գյուղխորհուրդները ղեկավար-
ում էին առաջին հնգամյակի կառուցում-
ներ, սոցիալիզմի հիմքն էին դնում:

Այժմ խորհուրդները պետք է ապահո-
վեն յերկրորդ հնգամյակի կառուցումը:
Յեւ անդամակարգ տնտեսական հա-
տարակության ստեղծելու համար գյուղ-
խորհուրդները պետք է վերակազմակեր-
պեն վոչ միայն մասնատների եկոնոմիկան,
այլև մասնատների գիտակցությունը»:

Հարց է առաջանում, կոլտնտեսային պա-
տի թերթում պետք է տեղափոխել այսպիսի
ընդհանուր բնույթ կրող հոդված: Վոչ,
հարկավոր չէ: Ել չենք ասում, վոր այս հոդ-
վածն անգրագետի հոդված է թե՛ քաղաքա-
կանապես և թե տեսնիկապես: Այսպես որի-
նակ՝ այդ հոդվածում վոչ մի խոսք չի ա-
ված կոմունիստական կուսակցության դերի
մասին՝ սոցիալիզմի հիմքի կառուցման գոր-
ծում:

Ընթերցողն իր «Լենինի պատգամը» թեր-
թից սպասում էր վոչ թե ղեկավար թերթերի
ընդարձակ հոդվածների անշնորհ կրկնու-
թյունը, այլ սպասում էր, վոր թերթն իրեն
պատմի, թե իրենց գյուղում ինչպես պիտի
կատարել գյուղխորհրդի ընտրությունը, ում
ընտրել, ինչպես բարելավել իրենց խորհրդի
աշխատանքը: Ընթերցողն սպասում էր,
վորպեսզի թերթը քննադատեր իր խորհրդի

անկցիաների և պատգամավորների աշխա-
տանքը: Իսկ պատի թերթն այդպիսի ընդհա-
նուր բնույթի հոդված տեղափոխելով վոչ վո-
րի վոչ մի ոգուտ չտվեց: Նա վոչ փամփուշո-
պայթեցրեց, վորի աղմուկը մեծ է, բայց
գործությունը՝ փուչ:

Ասածիցս պարզ է, վոր վոչ բրիգադի,
վոչ կոլտնտեսության պատի թերթը չափա-
ընդորինակի խոշոր թերթերին և ընդհանուր
քաղաքական ու ընդհանուր տնտեսական
բնույթ կրող հոդվածներ տեղափոխի: Վոչ մի
միտք չկա, վոր պատի թերթը փորձի այնպի-
սի հոդվածներ գրել, ինչպիսին գրում են դե-
կավար թերթերը: Կոլտնտեսական իրեն հե-
տաքրքրող հարցի մասին ընդհանուր հոդված-
ներ կարող է կարդալ այս կամ այն կենտրո-
նական, մարզային կամ շրջանային թերթում:
Այդտեղ նա կկարդա այնպիսի հոդվածներ,
վորոնք գրված կլինեն ավելի ճիշտ ու ավելի
հետաքրքիր ձևով, քան թե կարող են գրել
բրիգադի կամ կոլտնտեսության պատի թեր-
թում: Ընդհանուր բնույթի խոշոր «համա-
մութենական մաշտարի» հոդվածներ տեղա-
փոխելու հակում ունեցող թերթերը հաճախ
կոպիտ սխալներ են անում այդ հարցերում:
Այդպիսի պատի թերթերը կտրվում են տեղի
կոլտնտեսության, բրիգադայի կյանքից, այ-
լևս կոլտնտեսային, բրիգադային պատի
թերթ չեն հանդիսանում: Կան և այնպիսի պատի թերթեր, վորոնք,
թեև տեղական խնդիրներով են զբաղվում,

սակայն դարձյալ ճիշտ չեն աշխատում, վորովհետև իրենց բրիգադի մասին խոսում են անորոշ կերպով: Նրանք կոնկրետ կուլանտե-սականների անուններ չեն չեչտում: Բոլոր հարցերի մասին գրում են ընդհանուր արտահայտություններով: Յեթե այդպիսի թերթի անվանն ու տեղին չնայեա, յերբեք չես իմա-նա, վոր այդ բրիգադային պատի թերթ ե: Բայց չե՞ վոր պատի թերթն սպասարկում ե վոչ թե ընդհանրապես կոլտնտեսությանը ե վոչ թե ընդհանրապես բրիգադին, այլ հաս-կապես տվյալ կոլտնտեսությանը տվյալ բրիգադային, այսինչ, այսինչ կոլտնտեսա-կաններին:

Բերենք մի որինակ: Վերցնենք Լենինգրա-դի մարզի Ոստրովսկու շրջանի Կալինինո գյուղի կոլտնտեսության «Ուղարնիկ» պատի թերթի № 9-ը: Այդ համարում տեղավորված ե այսպիսի մի հոդված.

«Մեր ժամկետը.

Մոտենում են ժամկետները, մոտենում ե և հաղթանակը: Յեվս մի հնգորյակ պետք ե հաղթանակողը լինի պետական մթերում-ներում—հացահատիկինը՝ մինչև 10/IX, վուչտրեստինը՝ 15/IX, խոտասերմերինը՝ 10/IX, հարգինը՝ 10/IX, ՄՏ կայանի բնա-վարձը ևս, այն հաշվով, վոր այդ ժամ-կետների համար պայքարելով պարտական չմնանք պետության առաջ: Պետք ե ծա-վալել վուչի ձեռքով մասսայական մշա-

կությունը և հովտեմբերյան տոնակատա-րությունների նախորդակին լիովին վճա-րել պետության տալիքը»:

Այսպիսի հոդվածներ ևս պատի թերթում տեղավորել չի կարելի: Վորո՞նք են այս հոդ-վածի թերությունները.

1. Նրա մեջ միայն արձանագրության պես թված ե, թե յերբ և ինչ պետք ե հանձնել պետությանը: Սակայն այդ թղթակցությու-նից կոլտնտեսական ընթերցողը չի կարող ի-մանալ, թե արդյոք իր կոլտնտեսությունը պատրա՞փո ե այդ ժամկետին կատարելու իր պարտավորությունները պրոլետարական պե-տության հանդեպ: Բացի այդ, ընթերցողն այդ թղթակցությունից չի իմանում, թե կոլ-տնտեսությունն իր պարտավորություններից վորն ե կատարել, վորն ե մնում կատարելու, ուլ ե հետ մնում կոլտնտեսության մեջ: Հար-կավոր եր թղթակցության մեջ պատմել, թե ինչ գրության մեջ ե հանձնումների գործը, պատմել կոլտնտեսության հանձնում-ների կազմակերպման հաջողությունների, սխալների և թերությունների մասին:

2. Թղթակցության մեջ վոչ մի խոսք չկա կոլտնտեսության կենդանի մարդկանց մա-սին: Այն, ինչ ասված ե այս թղթակցության մեջ, նույնը կարելի չե ասել հազարավոր ու-րիշ բրիգադների ու կոլտնտեսությունների մասին:

3. Թղթակցությունը մի շարք կարևոր

խնդիրներ հարեանցիորեն ե շոշափում, այդպիսի թղթակցությունը ընթերցողի մտքում չոչ մի հետք չի թողնի:

Վերցնենք այժմ մի ուրիշ թղթակցություն, ահա ինչ ե գրված նրա մեջ.

«Բերքահավաքի նախապատրաստությունը

Բերքահավաքին նախապատրաստվելը խոշոր դեր ե խաղում բերքն արագ հավաքելու գործում: Յեթե բրիգադը և ամբողջ կոլտնտեսությունը նախապատրաստված դիմավորեն բերքահավաքը, ապա նրանք կարող են ժամանակին ու առանց կորստի հավաքել կոլտնտեսության բերքը և իրենց հաշիվը մաքրել պետության հետ:

Բերքահավաքի նախապատրաստման ուղղությամբ ի՞նչ ե արել Դուրասովոյի «Հնգամյակի ջահը» կոլտնտեսության առաջին բրիգադը: Քաշող ուժը միջակ գիրություն ունի, գյուղատնտեսական ինվենտարը պատրաստված ե, բերքահավաքի մեքենաները՝ վերանորոգված ու կցված են առանձին լավագույն կոլտնտեսականների, գերանդիներն ու մանգաղները պատրաստ են, քաշող ուժը բաժանված ե 6 ողակի և յուրաքանչյուր ողակին առանձին հողամաս ե կցված»:

Ահա ամբողջ թղթակցությունը:

Առաջին հայացքից թվում ե, թե այդ թղթակցության մեջ խոռվում ե բրիգադի մասին:

Սակայն իրականում թղթակցությունը հավատացնում ե, թե կոլտնտեսության մեջ ամեն ինչ լավ ե: Դուրս ե դալիս, վոր յեթե ամեն ինչ լավ ե, ապա ուրեմն այլևս բերքահավաքին պատրաստվելու բան չկա: Մինչդեռ այդ ճիշտ յեղրակացություն չե: Իսկ ինչո՞ւ յե այդպիսի յեղրակացություն ստացվում: Վարովհետե թղթակցությունը գրված ե ընդհանուր բառերով:

Այս թղթակցությունից չի յերևում «Ծամ-յակի ջահը» կոլտնտեսության առաջին բրիգադի գործերի դրությունը: Յեվ իրոք, հավանորեն բրիգադի մեջ վոչ բոլոր կոլտնտեսականներն են լավ աշխատում: Հավանորեն այնտեղ կան և՛ առաջավորներ և՛ հետ մնացողներ: Պարտի թերթը պետք ե ցույց տար և՛ առաջավորներին և՛ հետ մնացողներին, պետք ե պատմեր, թե բրիգադն ի՞նչ բանումն ե ուժեղ պատրաստվել և ինչ բանումն ե թույլ: Գուցե և հարկավոր կլիներ պատմել, թե կոլտնտեսականներն ինչպես պետք ե աշխատեն ըստ ողակների և ըստ հողամասերի:

Թերթը պետք ե կարողանա դիմել վոչ միայն «բոլորին, բոլորին, բոլորին» այլ յուրաքանչյուր մարդուն: Մինչդեռ այն թղթակցությունը, վոր մենք քննեցինք, գրված ե ընդհանուր բառերով:

Անհայտ ե, թե վորոշակի ում ե ուղղված այդ թղթակցությունը: Ավելի լավ կլիներ, յեթե պատի թերթն այսպիսի թղթակցություն տեղավորելու փոխարեն պատմեր, որինակ, թե

այսինչ կոլտնտեսականներէց բաղկացած ողա-
կը բերքահավաքի պլան ե կազմել և վորն ե
այդ պլանը: Կարելի յեր այդտեղ վերլուծել
անհաճող պլանը, կամ ցույց տալ լավ պլանի
առավելությունները: Հարկավոր եր քննադա-
տել նրանց, ովքեր դեռևս բերքահավաքին
պատրաստ չեն, կամ վատ են պատրաստված:

Վերը բերած թղթակցության մեջ նշված
են բերքահավաքի համարյա թե բոլոր հարցե-
րը: Յերբ մարդ ուզում ե ամեն բանի մասին
խոսել, հաճախ կարգին չի խոսում վոչ մի բա-
նի մասին: Դրա համար ել, ավելի լավ ե բեր-
քահավաքի կամպանիայի մասին տեղավորել
մի քանի թղթակցություն, բայց այնպես, վոր
յուրաքանչյուր թղթակցությունն, ինչպես
հարկն ե, լուսաբանի բերքահավաքի կամպա-
նիայի այս կամ այն հարցը: Հարկավոր եր ա-
ռանձին թղթակցություն դրել քաջող ուժի մա-
սին, առանձին թղթակցություն՝ բանվորական
ուժի մասին, առանձին՝ կարգապահության
մասին և այլն և այլն:

Այժմ մենք ցույց կտանք լավ որինակներ:

Ահա մեր առաջ ե մի ուրիշ պատի թերթ:
Առաջին հերթին տեղավորված ե առաջնորդող
հոդվածը՝ «Ուր ե պայքարը կորուստների
դեմ» վերնագրով: Այդ փոքրիկ հոդվածի մեջ
ասված ե.

«Տնտեսական տարվա սկզբում մենք ա-
սում և թերթում դրում եյինք, վոր պետք ե

պայքարենք յուրաքանչյուր հատիկի հա-
մար: Այժմ նայենք փաստերին և տեսնենք,
թե ինչպես ե կիրառվում կուսակցության
վորոշումը և մենք ինչպես ենք կենսագոր-
ծում մեր խոստումը:

№ 2 բրիգադի վարսակը մասամբ կերց-
րել են: Վարսակի ցանքերի ճանապարհնե-
րը կարգավորված չեն և կարող են կո-
րուստների տեղիք տալ: Հասկահավաք չի
կազմակերպվում, № 1 բրիգադի ցանած
ճակնդեղն ամեն որ դողանում են: Կուլիկո-
վի կովը վարսակի և վիկի ամենորյա
հրուրն ե»:

Այս դործնական թղթակցության տակ
գրված ե նրա հեղինակի լրիվ ստորագրությու-
նը՝ Պոտապով: Այդ լավ ե:

Լավ ե և այն, վոր պատի թերթի այդ նույն
համարում աշխանացանի մասին առանձին թղթ-
ակցություն ե տեղավորված: Լավ ե, վոր
այդ թղթակցությունը բոլոր ընթերցողների
ուշադրությունն ե հրավիրում № 1 առաջավոր
բրիգադի վրա, վորը պատրաստ ե ցանքին:
Յերկրորդ թղթակցությունը ևս ստորագրված
ե իր հեղինակի ազգանունով՝ Բարաչկով:

Յերրորդ թղթակցությունը ցուչի նախա-
կան մշակության հարցն ե բարձրացնում: Այդ
թղթակցությունը դրում ե կոլտնտեսուհի Նա-
բորովան:

Չորրորդ թղթակցությունը «Հանձնել մա-
քուր հացահատիկ», վերնագրով, ստորա-
գրված ե ընկ. Վոլիովի կողմից: Խոտը փթե-

լու մասին խոսում ե մի առանձին թղթակցություն, վորը նույնպես ստորագրված ե հեղինակի—Սոկրուվի լրիվ ազգանունով:

Թերթում ուրիշ չափ թղթակցություններ ել կան: Նրանցից յուրաքանչյուրը խոսում ե մի վորեւե փաստի մասին և ստորագրված ե հեղինակի ազգանունով: Յուրաքանչյուր թղթակցության մեջ խոսվում ե վորոշակի փաստի մասին, ճշտորեն նշվում ե, թե այս կամ այն թերթի չափի համար ով ե մեղավոր: Այս հանգամանքը պատի թերթը դարձնում ե գործնական և հետաքրքիր: Այսպիսի թերթն, անհամեմատ, ավելի լավ ե այն թերթից, վորը տեղավորում ե ընդհանուր հոգվածներ, վոր տեղ թղթակցությունների տակ կենդանի մարդկանց ստորագրությունների փոխարեն մտացածին ստորագրություններ (կեղծ անուններ) են դրված, ինչպես որինակ «Աչք», «Կոլ-խոզնիկ», «Տեսնող», «Դիտող» և այլն:

Այս պատի թերթում ընդհանուր հոգվածներ չկան որինակ՝ կորուստների դեմ պայքարելու կամ աշնանացանի նշանակության մասին: Յե՛վ կորուստների և՛ աշնանացանի մասին պատի թերթը խոսում ե տեղական փաստերի լեզվով, առանձին բրիգադաների մամարդկանց աշխատանքի որինակներով:

ՇԱՐԱԴՐԵԼՈՒ ԱՌԱՆՁԱՀԱՏԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԲՐԻԳԱԴԱՅԻՆ ՊԱՏԻ ԹԵՐԹՈՒՄ

Մենք արդեն խոսեցինք այն հարցերի մասին, վորոնցով պետք ե հետաքրքրվեն կոլտնտեսային կամ բրիգադային պատի թերթերը: Ի՞նչ ձևով լուսարանել այդ բոլոր հարցերը պատի թերթում: Բրիգադային պատի թերթն իր առանձնահատկություններն ունի նաև շարադրելու ձևի մեջ: Հիմնական ձևը պետք ե լինի կարճ ու փաստացի քաղաքական և կոլտնտեսական նամակը, անպայման նշելով քաղաքական մեջ, թե խոսքն ում և ինչի՞ն ե վերաբերվում:

Խիստ կարևոր ե նաև պատի թերթում ամփոփումներ տպելը՝ որով կամ հնգորյակի ընթացքում բրիգադի կադրած աշխատանքի մասին: Սակայն այստեղ ևս չպետք ե ընդորինակել ընդհանուր, համապետական ամփոփումների այն ձևերը, վորոնք տպվում են «Պրավդա»-ում կամ մյուս ղեկավար խոշոր թերթերում: Պատի թերթում ամփոփումներն այնպես պետք ե տրվեն, վոր հասկանալի լինի յուրաքանչյուր, նույնիսկ կիսագրագետ բրիգադին: Պատի թերթի ամենալավ ամփոփումներն կլինեն այն ամփոփումները, վորոնք լուսարանում են յուրաքանչյուր առանձին կոլտնտեսականի, յուրաքանչյուր ողակի աշխատանք (և վոչ թե միայն ամբողջ կոլտնտեսության կամ ամբողջ բրիգադի աշխատանքը):

Ոգտակար ե նաև պատի թերթում կար-
միր ու սև տախտակներ տեղավորելը: Թե
ինչպես պետք է կազմել կարմիր ու սև տախ-
տակները, այդ մասին մենք կխոսենք մյուս
գասախոսության մեջ: Այդ տախտակները
պետք է տեղավորել մեծ գզուշությամբ:
Պետք է հետևել վոր մարդուն կարմիր ու սև
տախտակների բարձրացնելը կոլտնտեսու-
թյան կամ բրիգադի ամբողջ հասարակայնու-
թյան գործը լինի: Չի կարելի մարդուն սև
կամ կարմիր տախտակին բարձրացնել միայն
խմբագրի կամքով, կամ պատահարաբար:

Խիստ կարեւոր է պատի թերթերում խրա-
խուսել մեր կոլտնտեսականների ստեղծագոր-
ծական ձգտումը՝ տեղավորելով նրանց պատմը-
վածքները, վրտանավորները և այլն: Պատի
թերթում պետք է ունենալ այնպիսի հետա-
քերթիր սյունակ, ինչպիսին է՝ «կոլտնտեսա-
կանի հնարագիտություն», կամ՝ «մեմ անա-
լիզարկում եմ»: Այստեղ պետք է տեղ գտնեն
բրիգադի անդամների բոլոր արժեքավոր
առաջարկությունները:

Ոգտակար է յերբեմն-յերբեմն պատի
թերթում ունենալ հետևյալ բաժինները՝

«Արտադրական խորհրդակցություններից»
«Կուսակցական կազմակերպությունում»,
«Լուսնային կազմակերպությունում»,
«Գյուղխորհրդում», «կոլտնտեսության վար-
չությունում», «վերստուգիչ հանձնաժողով-
ում»: Այդ բաժիններում կարելի չէ պատմել
բրիգադային թուլցիկ և այլն խորհրդակցու-

թյուններում կոլտնտեսականների ունեցած
յեղույթների մասին, տեղական կազմակեր-
պությունների ընդունած վորոշումների մա-
սին, այնտեղ յեղած հետաքրքիր առաջար-
կությունների մասին:

Լավ է պատի թերթում տեղավորել «Բրի-
գադի զննատականը բրիգադի տնտեսների
աշխատանքի մասին»: Այդ բրիգադի ղեկ-
նելու ամենալավ ձևերից մեկն է պատի թեր-
թի համար:

Հարկավոր է պատի թերթում տեղ տալ
մրցությունը՝ «ով ում», «ով է առաջից գը-
նում», «ով է հետ մնում»:

Ոգտակար է պատի թերթում տեղավորել
կոլտնտեսականներին հետաքրքրող նորու-
թյուններ՝ կոլտնտեսության կյանքից: Լավ
է, որինակի համար, այսպիսի բաժիններ ու-
նենալ. «կոլտնտեսության փերմայում»,
«Հարևան կոլտնտեսություններում և բրի-
գադներում», «կուլտուր կենցաղային կազմա-
կերպություններում», «նորություններ ՊԱՋԸ
Ավիաֆիմի աշխատանքներում», «Շրջանային
նորություններ», «Հատվածներ կենտրոնական
քերքերից», կամ «Շրջանային քերքում կար-
դացեմ այսինչ նյութը»:

Վորոնեժի մարզի Լև Տոլստոյի շրջանի
Իվանովսկ գյուղի «Յերկրորդ հնգամյակ» պա-
տի թերթի խմբագիրը շատ լավ է արել, վոր
պատի թերթում հատվածներ է կպցրել կենտ-
րոնական թերթերից: Որինակ՝ այդ պատի
թերթի համարներից մեկում հատվածներ են

կպցրած ընկ. Վորոշիլովի ճառից, վոր նա արտասանել է Համ.Կ.(Բ)Կ. XVII համագումարում:

Վերջերք, որինակ, կուսակցութեան կենսաբոնական կոմիտեյի, ԽՍՀՄ Ժողովրդական կոմիտարներին խորհրդի, մարդային կուսակցական ու խորհրդային կազմակերպութեաններին այս կամ այն կարևորագույն վորոշումը: Իհարկե, անհնարին է պատի թերթում լիովին շարադրել այդ վորոշումները: Բայց կարելի չէ տպագիր թերթերից կտրել այդ վորոշումները և կպցնել պատի թերթում, կամ թերթի մոտ, մի առանձին տեղ:

Պատի թերթի խմբագիրը կուսկազմակերպչին և կոլտնտեսութեան ակտիվին պետք է ոգնի՝ կոլտնտեսականներին ծանոթացնելու ընդհանուր քաղաքական անց ու դարձին:

Ոգտակար է, որինակ, հատուկ տախտակի կպցնել «Պրավդայի», «Կրեստյանսկայա զագետա»-յի համարները: Ոգտակար է այդպիսի մի տախտակի կպցնել զանազան թերթերում իրենց կոլտնտեսութեան մասին տրված թղթակցութեանները:

Մի շարք պատի թերթերի խմբագիրներ կուսկազմակերպչների հետ միասին և նրանց ցուցումներով քաղաքականապես ավելի պատրաստ թղթակիցներին հանձնարարում են տպագիր թերթերից բարձրագույն ընթերցանութեաններ կազմակերպել: Այդ շատ ոգտակար գործ է: Միայն պետք է հիշել, վոր տպագիր թերթերի ընթերցանութեանը պետք

է հանձնարարել լավ պատրաստված ընկերների, վորոնք իրենք էլ շարունակ թերթ են կարդում: Թերթ կարդացողը պետք է կարողանա կարգալ բարձրագույն և պարզ, անհատական լի բառերը բացատրել կամ պատմել, թե վորտեղ է գտնվում այն յերկիրը կամ քաղաքը, վորոնց անունները տրվում են թերթում, պետք է կարողանա բացատրել թերթի բարձրացրած այս կամ այն հարցի նշանակությունը: Կարդացողը պետք է լավ նախապատրաստվի տպագիր թերթի յուրաքանչյուր համարի ընթերցանութեանը:

Կոլեկտիվ բարձրագույն ընթերցանութեան վորձը շատ տեղ կա արդեն: Թերթերի բարձրագույն ընթերցանութեանն առանձնապես լայն ծավալված է յերկաթուղային տրանսպորտում: Յերկաթուղային տրանսպորտի աշխատողների խորհրդակցութեանում ընկ. Լ. Մ. Կազանովին ասաց. «Կան մասսայական աշխատանքի մի շարք տարրական ձևեր, ինչպես որինակ՝ քերքերի ընթերցումը, վորոնցից էլ պետք է սկսել»: Նշելով, վոր շատ յերկաթուղայիններ թերթ չեն կարդում, ընկ. Կազանովին այդ խորհրդակցութեանում ասում է. «Այժմ անհրաժեշտ է նախագծուղացնել, վոր յերթ մենք յերկու ամիս հետո հայտարարենք մի վորքե տեղ, ուր մասսայական աշխատանքի նույնիսկ այնպիսի տարրական ձևերը չկան, ինչպիսին է քերքերի ընթերցումը; ապա այդ պիտի նշանակի, վոր ըստ էյութեան այնտեղ քաղաքին

չկա և մենք այդ փաղբաժնին կխայտառակենք
ամբողջ հոբիրդային Միութեան մեջ»։ Այս
խոսքերից յերևում է, վոր թերթերի բարձրա-
ձայն ընթերցանությունը մեծ նշանակութիւն
ունի։

Բայց պատի թերթում ինչպե՞ս լուսարա-
նել կուսակցական ու կառավարական կազմա-
կերպութիւնների կարևոր վորոշումները։

1

Յեթե հրատարակվել է կուսակցութեան
կենտրոնական կոմիտեյի, ԽՍՀՄ Ժողովրդա-
կան կոմիսարների Խորհրդի, կամ Կենտկոմի
պլենումի վորեւէ կարևոր վորոշումը, ապա
պատի թերթի խմբագիրն ամենից առաջ
պետք է կուսկազմակերպչին ողնի, վոր վոր-
քան կարելի յէ շուտ այդ վորոշումների
բարձրաձայն ընթերցանութիւն կազմակերպ-
վի բրիգադներում, բացատրվեն ու քննու-
թեան առնվեն այդ վորոշումները։ Այդ աշխա-
տանքի արդյունքների մասին պետք է գրվի
պատի թերթում։

2

Պատի թերթում հատուկ հոդվածով կա-
րելի յէ ընթերցողների ուշադրութիւնը հրա-
վիրել այն բանի վրա, վոր «Պրավդա»-յում,
«Կրեստյանսկա Գաղետա»-յում կամ մար-
զային, կամ հանրապետական, շրջանային
թերթի այսինչ համարում տպված է այս-
ինչ վորոշումը։ Այդ նույն հոդվածում պետք

է համառոտակի պատմել, թե ինչ է տպված
այդ վորոշման մեջ, ինչ նշանակութիւն ունի
նա, այդ վորոշման մասին վորտեղ և ինչ կա-
րելի յէ կարգալ, կոլտնտեսութիւնում ով
կարող է այդ ուղղութեամբ առաջացած հար-
ցերին պատասխանել։

3

Յերբ վորոշումից հատվածներ է տեղա-
վորվում պատի թերթում, նույն համարում
պետք է պատմել, թե կոլտնտեսութիւնում
ինչ է արվում, կամ ինչ պետք է անել այդ
վորոշումը կենսագործելու համար։

Շրջանային ու տեղական կազմակերպու-
թիւնների առանձնապէս կարևոր վորոշում-
ները (կոլտնտեսութիւններին վերաբերող)
պետք է համառոտակի և պարզ, բոլորին հաս-
կանալի լեզվով բացատրել պատի թերթում։

4

Պատի թերթը պետք է հետեւի, թե կոլ-
տնտեսութեան մեջ ինչպէս է կազմակերպված
կուսակցութեան կամ կառավարութեան վորո-
շումների ամենորայ, բանավոր բացատրու-
թիւնն ու պարզաբանումը կոլտնտեսական-
ներին, ինչպէս է դրված փաղափակաւ ինֆոր-
մացիաւ միջազգային դեպքերի մասին,
մեր սոցիալիստական արդյունաբերութեան և
գյուղատնտեսութեան աշխատանքի մասին,
Խորհրդային Միութեան մեջ տեղի ունեցող
կարևորագույն դեպքերի մասին։

Հարկավոր է, վոր բոլոր կոլտնտեսականներին եմենատնտեսներին պարզ լինի կուսակցութեան ու կառավարութեան յուրաքանչյուր կարևոր վորոշման իմաստն ու նշանակութիւնը: Այնտեղ, ուր մենք այդ վորոշումների շուրջը մասսայական աշխատանք չենք կատարում, մեր անգործութիւնից կարող է ոգտվել դասակարգային թշնամին և կփորձի իր ցանկացած ձևով մեկնաբանել մեր միջոցառումների նշանակութիւնը: Դասակարգայնորեն խորթ տարրերն ամենից շատ ակտիվութիւն են հայտնաբերում հենց այստեղ, ուր գյուղական կոմունիստները, կոլվարչութիւնների և գյուղխորհուրդների անդամներն ու աշխատողները, գյուղթղթակիցներն և մյուս ակտիվիստները բավարար չափով քաղաքական զգոնութիւն չունեն, «մատների արանքով» են նայում թշնամու յելույթներին:

Ահա թե ինչու կարևոր է, վոր պատի թերթն ինքը բացատրական աշխատանք կատարի և տեղական կազմակերպութիւններին ոգնի կարգավորել քաղաքական ինֆորմացիան, ազիտացիան, թերթերի ընթերցանութիւնը, զրույցները և այդպիսով ուժեղացնի կոտնտեսականների դասակարգային զգացմունքը:

Մեր կուսակցութեան կենտրոնական ու Լենինգրադի կոմիտեների քարտուղար ընկ. Կիրովի սպանութիւնը՝ հակահեղափոխական գիւնովեական խմբակի անդամ չարագործի ձեռքով, նախազգուշացնում է մեզ այն մասին,

վոր անհրաժեշտ է միշտ և ամուրեք դասակարգային սուր գգնութիւն ունենալ:

ԹԵՐԹԸ ԼՈՒՅՍ ԸՆԾԱՅԵԼ ԱՌԱՆՑ ԸՆԴԱՍՏՈՒՄՆԵՐԻ

Պատի թերթի լավ խմբագիրը յերբեք չի ասի՝ «Յե՛ս մենակ եմ լույս ընծայում թերթը», — ինչպես սիրում են ասել շատ ընկերներ:

Լավ խմբագիրը կ'ասի.

— Թերթը լույս ենք ընծայում մենք (այսքան հոգով):

Դրա համար ել չի կարելի պատի թերթ հրատարակելիս հույս դնել միայն նրա վրա, վոր կա խմբագիր: Որտեղ կարևոր է՝ խմբագրի հետ ունենալ պատի քերքի խմբագրական կոլեգիա:

Պետք է հոգ տանել, վոր խմբագրական կոլեգիայի անդամները լինեն բոլոր կոլտնտեսականներից հարգված լավագույն հարվածայինները: Պատի թերթի խմբագիրը պարտավոր է խմբկոլի բոլոր անդամներին մասնակից անել թերթի ամենօրյա աշխատանքներին: Այստեղ ամեն ինչ կախված է խմբագրից:

Սմբկոլի ընտրութիւններն ու վերընտրութիւնները պետք է լավ նախապատրաստել ու կատարել: Սմբկոլը պիտի ընտրվի վոչ թե գյուղթղթակիցների նեղ խորհրդակցութիւնում, այլ՝ կոլտնտեսականների ընդհա-

նուր ժողովում: Նախորոք բոլոր կոլտնտեսա-
կաններին պետք է բացատրել, Վոր խմբկուլի
մեջ հարկավոր է ընտրել խորհրդային իշխա-
նությանն ու կոլտնտեսային գործին ամենից
չատ նվիրված մարդկանց, արտադրության
հարվածայիններին, ազնիվ աշխատավորնե-
րին: Ընտրությունից առաջ պետք է հրապա-
րակել պատի թերթի հաշվետվությունն իր
աշխատանքի մասին, վորպեսզի կոլտնտեսա-
կանները քննության առնեն խմբկուլի հին ան-
դամների աշխատանքը:

Առաջիկա ժողովի և խմբկուլի վերընտրու-
թյան մասին պետք է լայնորեն տեղեկացնել
կոլտնտեսականներին (պատի թերթի միջո-
ցով, հրավիրատոմսերով, պլակատներով և
հայտարարություններով): Խմբկուլի մեջ ըն-
տրվածներից ուղակի պետք է ուղարկել չըն-
նային թերթի խմբագրությանը:

Խմբկուլի ընտրությունից հետո խմբագր-
ը պետք է բոլորին վորոչակի աշխատանք
տա. մեկին դարձնի իր տեղակալը, մյուսին
հանձնարարի այս կամ այն արտադրական
խնդիրը, յերրորդին՝ բրիգադի վորոչակի
բնագավառը և այլն: Վորպեսզի խմբկուլը
չցրվի, ինչպես այդ հաճախ տեղի յե ունե-
նում, հարկավոր է սխտեմատիկաբար նիս-
տեր հրավիրել՝ պատի թերթի հերթական հա-
մարը բաց թողնելուց առաջ, ապա՝ համարը
լույս ընծայելուց հետո՝ հետևյալ համարի
պլանը քննության առնելու համար և մյուս
բոլոր կարևոր դեպքերում:

Այս բոլորի հետ աշալուրջ պիտի հետե-
վել, վոր խորթ մարդիկ դասակարգային
թշնամիներ ու մութ անձնավորություններ
չընկնեն խմբկուլի մեջ, վորպեսզի դասակար-
գային զգոնության կորստյան հետևանքով
պատի թերթը դասակարգային թշնամու
թմբկահարը չդառնա:

ՊԱՏԻ ԹԵՐԹԻ ԱԿՏԻՎԸ

Խմբկուլի աշխատանքի ամենորյա ղեկա-
վարը խմբագիրն է: Այդ պատի թերթի հա-
ջողության առաջին պայմանն է: Խմբկուլի
հենց առաջին նիստում խմբագիրը պետք է
աշխատանքի բաժանում կատարի խմբկուլի
անդամների միջև: Խմբկուլի յուրաքանչյուր
անդամ պետք է թերթում վորոչակի աշխա-
տանք ունենա, շարունակ հետևի վորոչակի
հարցերի կամ կոլտնտեսային աշխատանքի
վորոչակի բնագավառի:

Պատի թերթի խմբագիրը պետք է թեր-
թում աշխատի վորպես պատասխանատու
խմբագիր, այսինքն՝ կուսակազմակերպության
ու կոլտնտեսականների առաջ անձամբ պա-
տասխանատու լինի թերթի համար: Միա-
ժամանակ նա պետք է կարողանա կոլեկտիվ
աշխատանք կատարել, այսինքն՝ աշխատան-
քի մեջ քաշել կոլտնտեսային ակտիվը, հետա-
քըքրել բոլոր գյուղթղթակիցներին:

Կոլտնտեսային և բրիգադային պատի
թերթի խմբագրի խնդիրն է՝ յուրաքանչյուր

հարվածային— գյուղօրօրակցի սիստեմա-
տիկորեն մասնակից անել պատի քերթի աշ-
խատանքին: Պատի թերթի խմբագիրը պետք
է համերաշխ աշխատի գյուղթղթակիցներին
կուլեկտիվի հետ: Լինել նրանց ղեկավարը և
միաժամանակ սովորել նրանցից՝ ուշադիր
լսելով նրանց առաջարկությունները, ար-
ձագանքելով յուրաքանչյուր հետաքրքիր ու
առողջ մտքի: Խմբկու կազմելիս և նրա շուր-
ջը գյուղթղթակիցների ակտիվ համախմբե-
լիս՝ խմբագիրը պետք է սովորեցնուր ռուս-
դարձիկը դարձնի, վորպեսզի խմբկուի ու
գյուղօրօրակցային ակտիվի մեջ ակելի շատ
կուլտուրեստիկներ լինեն:

Խմբկուի ու գյուղթղթակիցների միջև
համերաշխ աշխատանք ստեղծելով՝ վոչ մի
գեպքում չի կարելի թույլ տալ, վոր գյուղ-
թղթակիցներն ու խմբկուը կտրվեն մյուս
կուլտուրեստականներից: Ընդհակառակն,
գործն այնպես պիտի դնել, վոր յուրաքան-
չյուր ազնիվ կուլտուրեստական հրապուրվի պա-
տի թերթի աշխատանքով և կարողանա մտնել
գյուղթղթակիցների շարքերը:

Կարևոր է հետևել նաև, վոր պատի թեր-
թի ակտիվի մեջ միմիայն յերիտասարդներ չլի
նեն, ինչպես հաճախ լինում է, այլ և հասա-
կափոր կուլտուրեստականներ: Հարկավոր է,
վոր գյուղթղթակիցների շարքերում լինեն
նաև այնպիսի պրոֆեսիայի աշխատողներ,
ինչպիսիք են տրակտորիստը, կոմբայնո-
վարը և այլն:

Թերթը պատրաստում են վոչ միայն խմ-
բագիրն ու խմբկուի անդամները, այլ բոլոր
գյուղթղթակիցները, բոլոր ազնիվ կուլտուր-
եստականները: Դրա համար ել խմբագրի ու
խմբկուի անդամների առաջնահերթ պարտա-
կանությունն է՝ թերթի շուրջն ստեղծել հար-
վածային-գյուղթղթակիցների ուժեղ ակտիվ:
Կարելի յե յերբեմն հրավիրել հատուկ ընթեր-
ցողների ժողովներ, վորտեղ կուլտուրեստա-
կանները քննության կառնեն և կքննադատեն պա-
տի թերթը: Պատի թերթի մասին կուլտուր-
եստականների կարծիքը կարելի յե իմանալ նաև
նրանց հետ շարունակ գրույցներ ունենալով:
Հերթական արտագրական խորհրդակցու-
թյուններում ևս կարելի յե իմանալ կուլտուր-
եստականների կարծիքը պատի թերթի մասին:
Լավ կլինի, յեթե խմբկուի նիստերին և գյուղ
թղթակիցների ժողովներին հրավիրվեն նաև
պատի թերթի աշխատանքով հետաքրքրվող
բոլոր կուլտուրեստականները: Այդ կնպաստի,
վոր նրանք ավելի արագ մասնակից լինեն
պատի թերթի աշխատանքներին: Պատի թեր-
թի խմբագիրը պետք է ուշադիր լսի կուլտու-
րեստականների առաջարկությունները և կա-
տարի գրանք:

Բոլոր կուլտուրեստականներին պատի թեր-
թի աշխատանքներով հետաքրքրելու շատ ար-
ժեքավոր միջոց է նաև տպված յորակցու-
թյունների ֆննարկումը կուլտուրեստության կամ
բրիգադի ժողովներում, կուսկագմակերպու-
թյան նիստերում, կուլվարչության, գյուղ

խորհրդի նիստերում: Աշխատանքի այդ ձևը շատ կոլտնտեսային պատի թերթեր են կիրառում: Այդ շատ լավ արդյունք է տալիս: Կոլտնտեսականները տեսնում են, վոր պատի թերթին նամակ գրելը հասարակական մեծ աշխատանք է և վոր թղթակիցների աշխատանքը քիչ ոգուտ չէ տալիս կոլտնտեսությանն ու բրիգադին: Կարևոր է պատի թերթում շարունակ պարզել, թե ինչ արդյունք ունեցան նախորդ համարներում տեղավորված թղթակցությունները: («Ինչ է արված այսինչ ընկերների թղթակցության առթիվ»): Թղթակցությունների արդյունքի մասին շարունակ տեղեկություններ պիտի տալ նաև հերթական ժողովներում, արտադրական խորհրդակցություններում, կոլտնտեսականների յերեկույթներում:

Պետք է ձգտել, վոր պատի թերթը յուրաքանչյուր ագնիվ կոլտնտեսականի տրիրունը դառնա: Հարկավոր է, վոր նա՝ ագնիվ կոլտնտեսականը միշտ կարողանա արտահայտվել պատի թերթում, քննադատել ում վոր պետք է, արժեքավոր առաջարկություններ անել, բողոքել վորևէ բանի դեմ: Մի կոլտնտեսական մի զրույցի ժամանակ շատ հաջող կերպով ասաց, թե ինքն ինչպես է հասկանում կոլտնտեսային կամ բրիգադային պատի թերթի նշանակությունը.

«Առաջ, մինչև խորհրդայնացումն ել յետ կարիք էյի զգում իմ գործերի մասին խոսել վորևէ մեկի հետ, ասենք թե՛ անտե-

տության մասին կարծիքներ չիօխանակել: Բայց ինչպե՞ս էյի անում այդ. հանդիպում էյի հարևանիս և զրուցում էյի նրա հետ պատի վրա նստած: Յեւ ինչ վոր ասում էյինք, մեր մեջ եր մնում, մի քանի մարդու մեջ: Իսկ այժմ կոլտնտեսության մեջ ո՞վ է իմ հարևանը. բրիգադի ամեն մի անդամը: Թերթը՝ այդ այն տեղն է, վորտեղ յես հանդիպում եմ վոչ թե մեկ հարևանի հետ, այլ իմ բոլոր հարևանների հետ միանգամից»:

ԱՇԽԱՏԵԼ ՊԼԱՆՈՎ

Վորպեսզի յուրաքանչյուր բրիգադային թերթ ժամանակին լույս տեսնի, նա պետք է ունենա իր պլանը: Խմբագրական աշխատանքը՝ այդ աշխատանքի ղեկավարության միջոցն է: Խմբագիրն ամբողջ ակտիվի հետ միասին պետք է կազմի թերթի ինչպես հերթական համարի, այնպես էլ ամբողջ աշխատանքի պլանը: Պլանը կազմելիս պետք է նկատի ունենալ վոչ քե միայն համարներ կազմելը, այլ և գյուղափակիցների մեջ կատարելիք ու քերքում կամպանիաներ կազմակերպելու պլանը:

Պլանը՝ այդ գործունեության ղեկավարությունն է: Պլանը պետք է ճկուն լինի և համապատասխանի որվա տնտեսական-քաղաքական խնդիրներին: Սակայն, հասկանալի չէ, վոր յուրաքանչյուր նոր դեպք, յուրա-

քանչյուր նոր փաստ պետք է նշված լինի պատի թերթում, յեթե նույնիսկ այդ բանը նախատեսված չլինի աշխատանքի պլանով:

Շատ հաճախ կոլտնտեսականներն իրենց նամակներով այնպիսի կարևոր հարցեր են բարձրացնում, վոր խմբագիրը չի նախատեսել: Ահա թե ինչու խմբագիրը բացառիկ տեղադրություն պիտի դարձնի այդ նամակներին վրա: Յեթե այդպիսի նամակներ քիչ են ստացվում, նշանակում է պատի թերթը լավ չի աշխատում: Ընդհակառակը, յեթե պատի թերթը լավ է աշխատում, միշտ ել շատ նամակներ են ստացվում:

Յեթե մի վորևէ կամպանիա յե անց կացվում, խմբագիրը պետք է լավ ծանոթ լինի կուսկազմակերպության, գյուղխորհրդի պլանին, այդ կամպանիայի խնդիրներին ու անդկացնելու միջոցներին:

Լոյտնտեսության ու բրիգադի արտադրական պլանը, կուս-մասսայական աշխատանքի պլանը, գյուղխորհրդի աշխատանքի պլանը, կոլտնտեսականների նամակները, — ահա թե խմբագիրն ու խմբկուր վորտեղից պիտի փաղեն իրենց նյութերը՝ պատի թերթի պլանը կազմելու համար:

Պատի թերթի համար առանձնապես կարևոր է կամպանիաների պլանն ունենալը: Յեթե, ասենք, սկսվում է զարնանացանի կամպանիան, ապա հարկավոր է ունենալ այդ ամբողջ կամպանիայի ընդհանուր պլանը: Ինչպես ես պատկերացնում քո պատի թերթը

ցանքի ընթացքում, ինչի համար պիտի պայքարես, վորքան շուտ-շուտ պիտի լույս ընծայես թերթը, աշխատանքի ինչպիսի հետաքրքիր ձևեր ցանկալի յե կիրառել (ռեյդ, մրցություն) և այլն և այլն: Ունենալով ամբողջ կամպանիայի այսպիսի մի պլան, արդեն հեշտ կլինի կազմել պատի թերթի հերթական համարի, յերկու-յերեք համարի պլանը:

Խմբագիրն ու խմբագրական կոլեգիան պետք է խստորեն հետևեն նշված պլանի կատարմանը: Խմբագիրը պետք է հսկի խմբկուրի անդամների ու գյուղթղթակիցների աշխատանքին, սուղի, թե նրանցից յուրաքանչյուրն ինչպես է կատարում պլանով իրեն հանձնարարած աշխատանքը: Միևնույն ժամանակ խմբագիրը պետք է ողնի խմբկուրի յուրաքանչյուր անդամին ու յուրաքանչյուր գյուղթղթակցին, վոր նա ժամանակին ու լավ կատարի իրեն հանձնարարած աշխատանքը:

Ի՞նչը պիտի կազմի պատի թերթի պլանի հիմքը:

Պատի թերթի պլան կազմելու համար հիմք պիտի ծառայեն կուսկազմակերպչի պլանը, բրիգադի կամ կոլվարչության պլանը, կուսակցության շրջումի վորոշումները, կոլտնտեսականների նամակները:

Խմբագրական աշխատանքի պլան կազմելիս խիստ կարևոր է հիշել Լենինի ցուցումը, թե՝ «Ամեն բոլոր պետք է կարողանալ

գտնել շղթայի այն հիմնական ողակը, վորից
հարկավոր է ամբողջ ուժով բռնել, վորպես-
գի կարելի լինի պահել ամբողջ շղթան և նա-
խապատրաստել հաստատուն անցումը՝ մյուս
ողակին...» Բայց ինչպե՞ս գլուխ հանել
բազմաթիվ հարցերի միջից և ինչպե՞ս գտնել
այդ գլխավոր ողակը: Ահա հենց այստեղ է,
վոր խմբագրին ոգնության կզան կուսկադ
մակերպչի պլանը, կամ բրիգադի ու կոլ-
անտետության և շրջանային կազմակերպու-
թյունների պլանը:

Անպլանայնությունը թերթում հասցնում
է այն բանին, վոր թերթն սկսում է հեռ
մնալ կյանքից, դեպքերի պոչից և քարշ գա-
լիս և անընդունակ է լինում մասսաներին
կազմակերպել: Անցյալ տարի այդպիսի դրու-
թյան մեջ ընկավ Ինժավի շրջանի «Լենինի
պատգամը» կոլտնտեսության թերթի խմբա-
գիրը: Հոկտեմբերի 31-ին նա խորհուրդների
վերընտրությանը նվիրված հատուկ համար
լույս ընծայեց, վորի մեջ գրում եր.

«Վերընտրությունները «Լենինի պատ-
գամը» կոլտնտեսությունում նշանակված են
նոյեմբերի 1-ին: Այնուհետև պատի թերթն
ասում է.

«Այդ բանի համար վոչ մի պատրաստու-
թյուն չի տեսնված»: Այս պատի թերթը
լույս է տեսել հոկտեմբերի 31-ին, այսինքն՝
ընտրություններից մեկ որ առաջ: Յեւ ահա,
ընտրություններից միայն մի որ առաջ պատի
թերթը արթնացել ու հայտարարում է թե՛

«դեռ վոչ մի պատրաստություն չի տեսն-
ված»: Ընտրություններից միայն 1 որ առաջ
պատի թերթը մտածել է տեղավորել այն
ընկերների ցուցակը, վորոնց մասին նա խոր-
հուրդ է տալիս իր ընթերցողներին ձայն
տալ խորհուրդ ընտրելիս:

Ինչն է պատճառը, վոր այդ պատի թեր-
թը ընտրություններից միայն մեկ որ առաջ
է կարողացել իր ընթերցողներին խորհուրդ
տալ, թե ում ընտրել գյուղխորհրդի կադ-
մում: Պատճառն այն է, վոր խմբագիրն աշ-
խատել է առանց պլանի, առանց վաղվա մա-
սին մտածելու: Յեթե խմբագիրն աշխատան-
քի պլան ունենար, ապա թերթն ընթերցո-
ղներին ու տեղական կազմակերպություններին
վոչ թե մեկ որ առաջ կահազանգեր վերընտ-
րություններին անպատրաստ լինելու մասին,
այլ ընտրության որից 2-3 շաբաթ առաջ:
Յեթե խմբագիրը պլան ունենար, հավանորեն
հոգ կտաներ, վոր կամպանիայի մասին հա-
տուկ զրույց ունենա գյուղխորհրդում: Հա-
վանորեն նա կխոսեր կուսկազմակերպչի հետ,
կհավաքեր գյուղթղթակիցներին, կկառվեր
ընտրական հանձնաժողովի հետ, գյուղխոր-
հրդի անդամների հետ ընտրություններից
առաջ բաց կթողներ վոչ թե մեկ, այլ հինգ
վեց համար և կկարողանար այդ համարնե-
րում ցույց տալ թե՛

1
ինչպես ե աշխատել նախորդ գյուղխոր-
հուրդը, նրա աշխատանքներում ինչ նվաճում-
ներ ու թերություններ են յեղել:

2
ինչպես են աշխատել գյուղխորհրդի ա-
ռանձին անդամները, ով ե լավ աշխատել, ով՝
վատ, ով չի արդարացրել ընտրողների վստա-
հությունը, ինչպես ե կատարված նակագր:

3
խորհուրդների Համամիութենական VI
համագումարից մինչև VII համագումարն ինչ
փոփոխություններ են յեղել գյուղում, կու-
տնտեսության նվաճումները, մարդկանց ա-
նուրը, կուտնտեսական ունևոր կյանքի ա-
նուրը, կուլակության ջախջախումը, կու-
տնտեսականների կուլտուր-կենցաղային պայ-
մանների բարելավումը:

4
կուտնտեսականներն ում են առաջադրում
նոր գյուղի աշխատում: Առանձին թեկնածու-
ներ, այդ մարդկանց ծառայությունները, ինչ
են ասում նրանց մասին կուտնտեսականները:

5
կուտնտեսականներն ինչ առաջարկու-
թյուն են մտցնում նոր գյուղխորհրդին տա-
լիք նակագի մեջ:

Ահա հենց այս ե պլանը, վորով նախո-
րդը կարելի յեր այս ամենի մասին մտածել:
Այդ նույն պլանում մանրամասն կարելի յեր
նշել, թե վոր համարում, ինչ կարգով և ինչ
պետք ե արվի ըստ այդ պլանի: Յեվ, վոր-
պեսդի այդ ամենը հետաքրքիր ձևով արվի,
հարկավոր ե պլանում նախատեսել, թե գյուղ
թղթակիցներից ով ինչ ե պատրաստելու պա-
տի թերթի այս կամ այն համարի համար,
ինչպիսի գրույցներ պիտի կազմակերպվեն, ով
ինչպիսի նյութեր ե հավաքելու, խմբելու
անդամներից ով պլանի վոր կետի համար ե
պատասխանատու: Այդ զեպքում պատի թեր-
թի խմբագրի համար ավելի հեշտ կլիներ
աշխատելը: Պլանով նախատեսած աշխատան-
քը բաժանելով ընկերների միջև, նա ժամա-
նակ կունենար ղեկավարելու նրանցից յուրա-
քանչյուրին առանձին: Նա ժամանակ կունե-
նար հետևելու, վոր պլանի և վոչ մի կետը
չտապալվի:

Ամեն մի քաղաքական կամ տնտեսական
կամ պանիայի ժամանակ խմբագիրն այսպես
պիտի վարվի:

1
Կով հասկանալ այս կամ այն տնտեսա-
կան-ֆաղափական կամ պանիաների նպատակն
ու նշանակությունը:

2
Համաձայնության գալ կուսկազմակերպ-
չի, կուտնտեսության վարչության, գյուղ-

խորհրդի, բռիգադիրի հետ այն մասին, թե պատի թերթն ինչ խնդիրներ ունի այդ կամ պանիաների ընթացքում:

63
Կամպանիան պատի թերթում լուսարանելու համար պլան կազմել:

4
Նախատեսած պլանը ֆննդության առնել գյուղ-թղթակիցների հետ, կոլտնտեսության ակտիվի, տեղական, կազմակերպությունների հետ:

5
Պլանի յուրաքանչյուր կետի կատարումը հանձնարարել խմբերի այս կամ այն անդամին և գյուղ-թղթակցին:

Նշել, թե պատի թերթը ինչ կազմակերպչական-մասսայական աշխատանք պիտի կատարի (ոեյդ, մրցություն, կանչ, գրույցներ, թերթերի ընթերցում):

7
Նշել պատի թերթերը լույս ընծայելու ժամկետները:

8
Դիմել բոլոր կոլտնտեսականներին, վոր գրեն պատի թերթում, նամակներ ու թղթակցություններ ուղարկեն:

Նշել, թե կոլտնտեսականներից ում պետք է ներգրավել՝ յեկույթ ունենալու պատի թերթում կամպանիայի կարևորագույն հարցերի շուրջը և ինչ ձևով (գրույց, դիմում, կոչ մրցման մասին և այլն):

Վորոշել յուրաքանչյուր հերթակցին համարի բովանդակությունը կամպանիայի ընթացքում. ինչից սկսել, ինչպես շարունակել կամպանիան, ինչպես ավարտել, ինչպես տալ ամփոփումները և այլն:

Զպետք է մտածել, թե քանի վոր պլանը կազմված է, այն փոփոխել չի կարելի: Իհարկէ, աշխատանքի ընթացքում հարկ կլինի պլանի մեջ փոփոխություններ և ուղղումներ, լրացումներ մտցնել՝ նոր մտքեր ու նոր առաջարկություններ կլինեն: Յերբեմն հարկ կլինի պլանի մեջ խոշոր փոփոխություններ ել անել:

Առանձնապես վնասակար է, յիբր նախապես կազմած պլանը խմբագրին խանգարում է ոգտագործել կոլտնտեսականների նամակները, վորոնք խմբագրությունում ստացված են պլանից դուրս: Խմբագիրը պարտավոր է գնահատել կոլտնտեսականի յուրաքանչյուր գործնական նամակը և այն տեղավորել պատի թերթում, առանց հաշվի առնելու, թե տվյալ թղթակցությունը համապատասխանո՞ւմ է

պլանին՝ թե վոչ: Չի կարելի ձգձգել կոլտըն-տեսականների նամակաների տեղափոխումը:

Պլանով աշխատել սովորելով՝ խմբագիրն ու խմբիչը կհասնեն այն բանին, վոր պատի թերթը լույս կտեսնի վորոշակի ժամկետներին: Ընթերցողը ցանականում է իմանալ, թե յերբ լույս կտեսնի պատի թերթի հերթական համարը: Իսկ յեթե պատի թերթը լույս է տեսնում անորոշ օրեր, յեթե կոլտնտեսականներից վոչ ոք չի իմանում, թե յերբ լույս կտեսնի իրենց թերթը, — մի օրից, թե մի ամսից հետո, — ել ո՞ր թղթակցություն կուղարկի օյդպիսի թերթին: Այդ, ի հարկե, չի նշանակում, թե պատի թերթն անպայման պիտի լույս ընծայել վորոշված օրերին: Հաճախ այնպիսի դեպք է լինում, վոր անհրաժեշտ է լինում թերթը լույս ընծայել վորոշված ժամանակից առաջ, հենց այսօր, վաղը: Այդպիսի դեպքերում դանդաղել չի կարելի:

Պլանով աշխատել սովորելով խմբագիրն ու խմբիչը կկարողանան պատի թերթը լույս ընծայել հարմար ժամանակին, օրինակ, այն ժողովից առաջ, վորը պիտի քննարկի պատի թերթի լուսաբանած կարևորագույն հարցերը, և վոչ թե ժողովից հետո: Առաձն ասում է «Գլավը թանգ է ճաշի ժամանակ»: Իսկ այն պատի թերթը, վոր լույս է տեսնում այն դեպքերից հետո, վորի համար նա նախապատրաստվում էր, նման է այն գլավին, վոր «եղան է բերվում ճաշից հետո»:

Պլանով աշխատել սովորելով խմբագիրն ու

խմբիչը կամրապնդեն պատի թերթի դրությունը կոլտնտեսությունում և կարող են այնպիս անել, վոր պատի թերթը հաստատորեն մտնի կոլտնտեսության կենցաղի մեջ, չլինի պատահական ու անսովոր մի բան: Այնինչ պատահականությունը կործանում է մեր պատի թերթը և հնարավորություն չի տալիս ծավալելու ինքնաքննադատությունը:

Պլանով աշխատելով խմբագիրն ու խմբիչը պետք է ձգտեն ինքնագործ պատի թերթի կուրս վերցնել և վոչ թե մակետային: Պատի թերթի խմբագրի աշխատանքներում անտանելի դրություն է, յերբ նա շարունակ սպասում է պատրաստի մակետներ (այսինքն՝ պատի թերթի համար պատրաստի պլակատներ) ստանալ: Մակետային պատի թերթերը սովորաբար ավելի վատն են լինում, քան ինքնագործ թերթերը:

ԱՇԽԱՏԱՆԲԸ ԿՈՒՏՆՏԵՍԱԿԱՆՆԵՐԻ ՆԱԲԱԿՆԵՐԻ ՎՐԱ

Թերթի համար ամենալավ դրությունն այն է, յերբ կոլտնտեսականներից շատ նամակներ են ստացվում խմբագրությունում: Այդ խոհական մասսայական պատի թերթի առաջին նշանն է: Յերբ ընկ. Լեմինը «Իսկրա», «Պրոլետարիյ», «Պրավդա» բոլշևիկյան թերթերի խմբագիրն էր, մեծ ջանք էր գործադրում, վոր նամակների անընդհատ հոսանք ստեղծի դեպի այդ թերթերը, վոր

ստացված նամակներն ինքը կարդա ու մշակի
թուղթերու թղթի, նրանց ծանոթութեան
թղթերն կցի, ծանոթանա նամակների ա-
ռանձին հեղինակների հետ: Դեպի իր ստա-
ցած նամակներն ամենահոգատար վերաբեր-
մունքի նույնպիսի որինակ է տալիս նաև ընկ-
Ստալինը:

Ստացվում են զանազան տեսակի նամակ-
ներ: Յեւ յուրաքանչյուր նամակը խմբագրից
տարբեր մոտեցում է պահանջում: Բերենք
մի քանի որինակ.

1

Ստացվել է կոլտնտեսականի նամակը,
իր անձնական գանգատի մասին (այն մա-
սին, Վոր անձամբ իրեն նեղացրել են,
մերժել են Վորեւ բան, անարդա-
րացի պատժել են և այլն): Ի՞նչ անել այդպի-
սի նամակը: Կարելի՞ յե ասել այնպես, ինչ-
պես ասում են Վորոչ խմբագիրներ, թե՛

— Այս անձնական զանգատ է: Հասարա-
կական գործ չէ: Չենք տալ:

Վո՛չ, այդպես վարվել չի կարելի:

Յեթե հեղինակն իր նամակն անկեղծորեն
է գրել, նա իր զանգատը հաստատում է փա-
տերով, յեթե խմբագրին ամեն ինչ պարզ է
նույնիսկ առանց ստուգելու, կամ նա խոսել
է նամակի հեղինակի հետ և համոզվել, Վոր
նրա ասածը ճիշտ է, — ապա այդպիսի նամա-
կը պետք է պատի թերթում տեղավորել և

այնպես անել, Վոր այդ առթիւ անհրաժեշտ
միջոցներ ձեռք առնվեն:

2

Անձնական գանգատ է ստացվել, սակայն
խմբագիրը համոզված չէ, թե այդ գանգա-
տը տեղին է: Այդ դեպքում նա ինքը պիտի
ստուգի գանգատի խնդիրը: Չպետք է ընդ-
րինակել «մեծ» թերթերին և այդպիսի զան-
գատներն ուղարկել քննութեան: «Մեծ» թեր-
թերի աշխատանքի պայմաններում այդ հա-
կանալի յե: Բայց պատի թերթի խմբագիրը
կարիք չունի այդպիսի միջոցի դիմելու, քա-
նի Վոր ամեն ինչ տեղումն է, բոլոր կազմա-
կերպութեանները հենց իր մոտ են գտնվում
ուրեմն հարկ չկա թղթակցութեանը նրանց ու-
ղարկել: Նամակի ճշտութեանը շատ արագ կա-
րող է ստուգել խմբագիրը, կամ նրա հանձ-
նարարութեամբ Վորեւ ակտիւ լու փորձված
գյուղթղթակից: Յեթե զանգատն անհիմն
դուրս յեկավ, պետք է նրա հեղինակին բա-
ցատրել իր անարդարացի լինելը: Իհարկէ,
թերթում կասկածելի զանգատներ տպել չի
կարելի:

3

Կոլտնտեսականից մի նամակ է ստացվել,
Վորով նա ֆեմադատում է կոլտնտեսութեան
այս կամ այն աշխատանքի թեւութեանը:
Յեթե նամակում փաստեր չկան, ապա նախ և
առաջ պետք է խոսել այդ կոլտնտեսականի

հետ և պարզել, թե ինչ փաստեր ունի նա։ Այդպիսի դեպքերում շատ հաճախ պատահում է, վոր մարդիկ իրենց նամակով ճիշտ են քննադատում, սակայն տալիս են միայն գրության ընդհանուր նկարագրությունը. (կոլտնտեսությունում, ֆերմայում, գոմում)։ «վատ է», ասում են, կամ՝ «լավ է», բայց փաստեր չեն բերում։ Իսկ յերբ այդպիսի նամակի հեղինակին հայտնում են, թե վորն է խնդիրը, նա այդտեղ ավելացնում է իր չգրած փաստերը։ Պարզ է, թե այդպիսի դեպքերում ինչ պիտի անել։ Կամ այդ կոլտնտեսականն իր նամակը լրացնում է փաստերով և կամ պիտի նրան ոգնել, վոր անի այդ (նամակը լրացնի), ասլա նամակը կարդալ, ստանալ նրա համաձայնությունը (ստորագրությունը) և ապա տեղավորել պատի թերթում։

Բայց պատահում էլ է, վոր նամակի հեղինակը բավարար չափով ստուգած փաստեր չի ունենում։ Սակայն այդ չի նշանակում, թե այդ հեղինակն իրավացի չէ։ Այդպիսի դեպքում կամ խմբագիրը, կամ խմբկոլի վորևէ անդամը և կամ մի ակտիվ թղթակից ծանոթանում են այն հարցին, վորի մասին գրել է հեղինակը (լավ է իր հետ միասին)։ Հետևանքը կարող է լինել, վոր՝

կամ հեղինակը բոլորովին սխալվել է։ Այդ դեպքում, իհարկե, նրա թղթակցությունը թերթում չի տեղավորվում և հեղինակին բացատրվում է, թե ինչու նրա նամակը չի տեղավորվում։

Կամ հեղինակն իրավացի չէ, սակայն վոչ չիավին։ Այդ դեպքում ստուգողը մի նոր թրդթակցություն է գրում իր ստորագրությամբ (յեթե նա ամեն ինչ նորից է արել) կամ իր ու նախկին հեղինակի ստորագրություններով (յեթե նրանք միասին են վերամշակել նամակը)։

Կամ հեղինակը գիտակցաբար, իր անձնական գծով շահերից դրդված գրաբարտել է վորևէ մեկին։ Այդպիսի վարմունքը բաց թողնել չի կարելի։ Նայած թե խմբագիրն ում հետ գործ ունի՝ կարելի չէ այդ դեպքի մասին պատմել պատի թերթում, կամ գործը հանձնել ընկերական դատարանի, կամ ուղղակի զրպարտիչ նամակի հեղինակին նախազգուշացնել, վոր նա այլևս նման բան չունի։

4

Ստացվել է մի նամակ։ Այնտեղ ամեն ինչ ճիշտ է ասված, փաստեր ել կան, սակայն նամակի առանձին տեղերը ճիշտ չեն (տոնը կուպիտ է, խիստ սուր արտահայտություններ կան)։ Այդպիսի դեպքերում խմբկոլի փաստերը թողնելով՝ հեղինակի համաձայնությամբ ուղղում է այն տեղերը, վորոնք խմբկոլի կարծիքով անպետք են։ Սակայն այդ դեպքում չի կարելի ի չարը գործադրել ուղղումները, չի կարելի աղավաղել կոլտնտեսականի նամակի լավ լեզուն, նրա արդարացի սուր արտահայտությունները։

Կարելի չէր չառ բազմապիսի որինականք բերել, վորոնց հնարավոր է հանդիպել կոլտնտ

տեսականների նամակների վրա աշխատելիս: Մենք այդ չենք անի: Այս դասախոսութիւններ մեր նպատակն է միայն ցույց տալ, թե խմբագիրը վորքան ուշադիր պիտի լինի դեպքի յուրաքանչյուր առանձին նամակը: Վոչ թե բոլոր նամակներին միեւնոյն մոտեցումն ունենալ, այլ ուշադիր հաշվի առնել բոլոր հանգամանքները: Նամակների վրա աշխատելու մասին հատուկ դասախոսութիւնն է լինելու, վորտեղ մենք ավելի մանրամասն կ'ընենք այդ խնդիրը:

ԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅԱՆ ՂԵԿԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

Լուտնտեսային, բրիգադային պատի թերթի, ինչպես և ամբողջ բոլշևիկյան մամուլի ուժը նրաճումն է, վոր նա կուսակցական մամուլ է, վոր նա նվիրված կերպով պայքարում է Լուսնիստական կուսակցութեան վորոշումների իրականացման համար: Պատի թերթը տեղական Լուսկազմակերպութեան, կուսկազմակերպչի, կոմյերիտկազմակերպութեան ամբիջական ոգնականն է: Հասկանալի յե, վոր կուտնտեսային և բրիգադային պատի թերթերը պետք է աշխատեն կուսակցական կազմակերպութեան ամենորայ դեկավայութեամբ:

Պատի թերթի խմբագիրը լավ պիտի հիշի, վոր իր գործի հաջողութեան համար պարտադիր է կուսակցական ամենորայ, մշտական ղեկավարութիւնը: Թերթերին ու գյուղթղթա-

կիցներին զաղափարական ղեկավարութիւնն է ցույց տալիս կոմունիստական կուսակցութեանն ու դրա կազմակերպութիւնները տեղերում: Վորքան պատի թերթի խմբագիրը սերտորեն կապված լինի կուսկազմակերպութեան հետ, վորքան կուսկազմակերպիչը լավ ղեկավարի նրա աշխատանքը, այնքան ավելի ճիշտ կաշխատի պատի թերթը:

Մեր կուսակցութեան կենտրոնական կոմիտեն շատ անգամ է վորոշումներ հրապարակել պատի թերթերն ու բանգյուղթղթակիցները ղեկավարելու մասին: Այդ վորոշումներում առաջարկվել է կուսկազմակերպութիւններին իստեքում լուր պատի թերթի խմբակուրի ղեկուցումը, կոմունիստներին ակտիվ աշխատանքի քաշել պատի թերթում, միջոցներ ձեռք առնել պատի թերթերում լույս տեսած նյութերի սուղողութեամբ, բանթղթակիցներին ու գյուղթղթակիցներին պաշտպանել հալածանքներից, զաղափարական-դաստիարակչական աշխատանք կատարել բան-գյուղթղթակիցների մեջ, գյուղթղթակիցներին ներգրավել քաղաքացիներն ու խմբակները, հրահանգներ-ցուցմունքներ տալ գյուղթղթակիցներին, կուսկազմակերպիչը զրույցներ կազմակերպի նրանց հետ, գյուղթղթակիցների համար ստեղծել «մամուլի անկյուններ» կամ «գյուղթղթակցի անկյուններ» և այլն: Դրա հետ միասին կուսակցութիւնը նախազգուշացրել է, վոր կուսկազմակերպութեան ղեկավարութիւնը պատի թերթերին՝ չպետք է դառնա մանրակրկիտ խնա-

ճակալություն կամ յուրաքանչյուր թղթակցութեան ստուգում:

Պատի թերթի խմբագիրը պետք է հիշի այս և իր կուսակազմակերպութեանն ոգնի, վոր կուսակազմութեան մեջ կարգավորվի մշտական ղեկավարութեանը գլուղթղթակիցների ու պատի թերթի նկատմամբ: Ինքը՝ խմբագիրը պետք է հետևի, վոր յերբ կուսակազմակերպութեանում քննութեան են պոնվում արտադրական և կուսակցական-մասսայական այս կամ այն հարցերը, պատի թերթին ևս ցուցումներ տրվեն: Նա ժամանակ առ ժամանակ իր անձնական նախաձեռնութեամբ պետք է գեղուցում տա կուսակազմակերպությանն նկատմամբ՝ պատի քերթի աշխատանքի մասին:

Կարևոր է, վոր պատի թերթում մշտական տեղ լինի կուսակցական ու կոմյերիտական աշխատանքը լուսարանելու համար. կուսակազմակերպության վորոշումների մասին, կոմունիստների աշխատանքի մասին, բրիգադում կատարվող կուս-մասսայական աշխատանքի մասին, կոմունիստների ու կոմյերիտականների ուսուցման մասին, կուսակցութեան պատմութեանն ուսումնասիրելու մասին: Անհրաժեշտ է կոլտնտեսութեան ու բրիգադի պատի թերթի աշխատանքին մասնակից անել կուսակցութեան անդամներին ու թեկնածուներին, համակրողներին ու կոմյերիտականներին: Կուսակազմակերպիչը թերթի խմբագրին պետք է ոգնի իրականացնել այս խնդիրը:

Յուրաքանչյուր բոլշևիկյան թերթ պետք է իմանա, թե ինքն ինչի համար է պայքարում այսօր, այս հնգօրյակին, այս ամիս, այս ձմեռ, այս դարնանացանի կամպանիայի ընթացքում, այս բերքահավաքի կամպանիայի, այս հացամթերումների կամպանիայի ընթացքում: Խմբագիրը պետք է կարողանա յուրաքանչյուր տվյալ մոմենտին քերթում դնել կոլտնտեսութեան համար ամենակարևոր հարցերը: Դրա համար նա պետք է սերտորեն կապված լինի կոլտնտեսութեան վարչութեան հետ, բրիգադի հետ: Ինքը՝ խմբագիրը պետք է տեղյակ լինի բրիգադի կյանքին: Այն ժամանակ նա կուսակազմակերպչի ցուցումներն ել կարող է ավելի լավ հասկանալ և ինչպես հարկն է կենսագործել: Պատի թերթի խմբագիրը պետք է միշտ ներկա լինի կոլտնտեսութեան արտադրական խորհրդակցութեաններին, գլուղխորհուրդների ու կոլտնտեսութեան վարչութեան նիստերին: Այն ժամանակ նա իրող տեղյակ կլինի ամբողջ հասարակական կյանքին: Այն ժամանակ նա հնարավորութեան կուսակցական նախատեսելու խնդիրները և ժամանակին պատի թերթում լուսարանել այն հարցերը, վորոնցով այսօր ապրում է կոլտնտեսութեանը կամ բրիգադը:

Բրիգադային պատի քերթի խմբագիրը պետք է սերտորեն կապված լինի ընդհանուր կոլտնտեսային պատի քերթի խմբակի ու խմբագրի հետ: Ընդհանուր կոլտնտեսային ու բրիգադային պատի թերթերի խմբագիրները

պետք է հարատև կապ պահպանեն շրջանային
թերթի խմբագրի հետ: Խմբագիրը պետք է
լինի կոնսուլտացիաներին, այն խորհրդակցու-
թյուններում, վոր հրավիրում է շրջանային
թերթի խմբագրությունը: Պետք է իր թեր-
թերն ուղարկի այնտեղ՝ տեսությունների հա-
մար: Նա պետք է ուշադիր լսի այն ցուցում-
ները, վոր տալիս է շրջանային թերթը կամ
ՄՏ կայանի թերթը՝ տեսություններում, խոր-
հրդակցություններում, կոնսուլտացիաներում:

ԽՄԲԱԳԻՐԸ ՊԵՏՔ Ե ՍՈՎՈՐԻ

Յուրաքանչյուր պատի թերթի խմբագիր
պետք է միշտ հիշի, վոր հարկավոր է շարու-
նակ աշխատել իր վրա, սովորել և ընդարձա-
կել իր գիտելիքները: Դրա համար խմբագիրը
շատ հնարավորություններ ունի:

1

Անհրաժեշտ է սխտեմատիկորեն ուսումնա-
սիրել Լենինի ու Ստալինի յերկերը, կուսակ-
ցության ու կառավարության վորոշումները,
կարգալ գյուղատնտեսական հարցերին նվիր-
ված թեկուզ ամենաանհրաժեշտ գրականու-
թյունը (ագրոտեխնիկան, զոոտեխնիկան, մե-
քենայացում): Պետք է կարգալ նաև գեղար-
վեստական գրականություն:

2

Անպայման սովորել քաղաքագրում կամ
խմբակում: Խմբագիրն իր լավ սովորելով

պետք է լավագույն որինակ ցույց տա իր
գյուղթղթակիցներին:

3

Շարունակ կարգալ բան-գյուղթղթակցական
ժուռնալները՝ «Սելկո» (կրեստյանական
գազետա)՝ յին կից) և «Ռարոչե-կրեստյանսկի
կորբեսպոմոդենո»-ը («Պրավդա»-ին կից): Կոլ-
տնտեսային ու բրիգադային յուրաքանչյուր
պատի թերթի խմբագրին շատ ոգտակար է
իմանալ, թե ինչ է կատարվում գործարանային
ու մյուս թերթերում, վորպեսզի նրանցից փոխ
առնի իրեն համապատասխան վորձը: Պետք է
ոգտվել, այսպես կոչված, հեռակա հրահանգ-
չից՝ բանգյուղթղթակցական ժուռնալներից:
Այդ ժուռնալները կարդալով՝ խմբագիրը շատ
ոգուտ կֆաղի այնտեղից իր համար, իր պատի
թերթի համար, իր գյուղթղթակիցների հա-
համար: Պետք է գյուղթղթակիցների հետ մի-
ասին ֆննարկել այդ ժուռնալների ամենահե-
տաքրքրական հոդվածները, կադմակերպել
ժուռնալների ու մամուլի տեսությունների
կոլեկտիվ ընթերցանություն:

4

«Պրավդա»-յում և մեր մյուս թերթերում
տպագրվում են մամուլի տեղ թյուններ: Ան-
կախ նրանից, թե այդ տեսության մեջ խոսքը
վերաբերում է տպագիր կամ պատի թերթե-
րին, պետք է այն մշակել, նրանով սովորել,
յեզրակացություններ անել նաև իր համար:

Անհրաժեշտ է այդ տեսությունները կտրել, լավ ուսումնասիրել, քննության առնել և սովորել՝ ավելի լավ աշխատել:

5

Իր վրա աշխատել կարելի չէ նաև այս ձևով. ուշադիր հետևել «Պրավդա»-ին, «Կրեստյանսկայա Գաղետա»-ին: Այդ թերթերի եջերում խմբագիրը միշտ էլ շատ հետաքրքրական բաներ կգտնի, վորոնք գրվում են կոլտնտեսությունների առաջ: Հարկավոր է միայն այդ հաշվի առնել և հարց տալ իրեն՝ իսկ մեզ մո՞տ ինչպես է: Արդյոք մեզ մոտ չկա՞ն այնպիսի փաստեր, վորոնց մասին գրում են «Պրավդա»-ն կամ «Կրեստյանսկայա Գաղետա»-ն:

«Պրավդա»-ի և «Կրեստյանսկայա Գաղետա»-ի եջերից յերևում է, թե նրանք ինչպիսի քաղաքական, արտադրական և կուլտուրական հարցեր են բարձրացնում, ինչպես են անցկացնում այս կամ այն կամայական, մասսայական աշխատանքի ի՞նչպիսի ձևեր են կիրառում:

6

Լինել բրիգադային ու կոլտնտեսային պատի թերթերի «Կրեստյանսկայա Գաղետա»-ի հանրապետական ու չրջանային թերթերի հետ միասին կազմակերպած խմբագիրների կուրսերի ակտիվ հեռակայող:

7

Լավ են վարվում այն պատի թերթերի խմբագիրները, վորոնք «Խմբագրի քրագիր» են

կազմում: Նրանք իրենց հուշատետրում կանոնավոր կերպով գրի յեն առնում այն նյութերը, վորոնք ծագում են թերթեր կարդալիս, կոլտնտեսականների հետ զրուցելիս, գրի են առնում այն, ինչ լսում են արտադրական խորհրդակցություններում, կուսկազմակերպչի, բրիգադիրի հետ զրուցելիս և գյուղխորհրդում: Այդպիսի հուշատետրը խմբագրին միշտ էլ կարող է ոգտակար լինել՝ պատի թերթի պլանը կազմելիս, գյուղթղթակիցներին հրահանգներ տալիս, թղթակցություններ կազմելիս, թեմաների ընտրություն կատարելիս:

8

Իրեն լրագրային աշխատանքի վորձով, հարստացնելու ուրիշ միջոցներ ել կան, այն է՝ չրջանային կամ մարզային թերթի խմբագիրների հետ կապ պահպանելը, գյուղթղթակցական հավաքներին, սեմինարներին, ցույցահանդեսներին մասնակցելը և այլն:

Ահա, որինակ «Ռաբոչե-Կրեստյանսկիյ Կորրեսպոնդենտ»-ի խմբկուլի ընդլայնած խորհրդակցությունում ինչ է պատմում «Աթիվենիյե» պատի թերթի խմբագիր ընկ. Պուգատիկովը (Մոսկվայի մարզի Ստարոժիլովի շրջանի «Նոր-Ուլի» կոլտնտեսություն):

«Խմբագրության հետ կապ պահպանելու ամենահասարակ ձևը նամակադրությունն է, վորից յես հենց առաջին օրերից սկսեցի սովորել իմ գրելու ձևի թերությունները. տեսա, թե այս կամ այն թրդ-

Թակցութիւնն ինչպէս կարելի յեր գրել, և ինչպէս չպետք է գրել: Դրանով եւ յետ սովորեցի»:

Ընկ. Պուզատիկովը պատմում էր, թե ինչպէս ինքը սխտեմատիկաբար լինում է իրենց չրջանային թերթի խմբագրութեան նիստերին, «վորտեղ քննադատում են թերթի հերթական համարը, ինչպէս և քննադատութեան են յենթարկում խմբագրութեան առանձին աշխատակիցներին»:

«Այդպիսի ժողովին նստած ժամանակ, — պատմում է ընկ. Պուզատիկովը, — յետ գգում եմ, թե ինքս ինչ պետք եմ անեմ մեզ մօտ, ինչպէս պետք է վերցնել չրջանային թերթի փորձը և փոխադրել այն մեզ մօտ՝ պատի թերթը»:

Իր կարդացած թերթերում, պատի թերթերի մասին յեղած բոլոր մամուլի տեսութիւնների առթիւ նա հավաքում է պատի թերթի խմբագրական կոլեգիան և քննութեան առնում այդ տեսութիւնը, անկախ նրանից, թե տեսութիւնը գրված է իր թերթի, թե մի ուրիշ պատի թերթի մասին:

Իր վրա աշխատելու լավ միջոց է նաև տպագիր թերթին ուղարկած իր թղթակցութեան բնագրի համեմատութիւնը՝ թերթում լույս տեսածի հետ (այդ նպատակով վորոշ ընկերներ իրենց մօտ պահում են իրենց թրդթակցութեան պատճենը և հետո այն համեմատում են տպագիր թերթում լույս տեսածի հետ):

Ինքը խմբագիրը պետք է լինի ձեռնարեց, խորապէս մտածի իր աշխատանքի հարցերի մասին, նրա ամփոփումները տա, աշխատի Իռլանդիայի կրակով: Այն ժամանակ միշտ եւ հանդէս կգա նոր, հետաքրքիր, գործնական աշխատանքի ձև պատի թերթում: Խմբագրից որինակ վերցնելով՝ մյուս գլուղթղթակիցները ևս կսկսեն այնպէս աշխատել, վոր պատի թերթը դառնա կուսակազմակերպութեան լավագույն ոգնականը: Անշարժութիւնն ու անփութութիւնը վնասակար ու կործանարար են պատի թերթի համար: Միմիայն անփութութեամբ և անճկունութեամբ կարելի չէ բացատրել այն յերեույթը, յերբ խմբագիրն իր պատի թերթը լույս է ընծայում տարեկան միայն յերկու-յերեք անգամ: Դե, այդ թերթ հո չէ: Թերթը պետք է հասնի կյանքի հետեից և վոր թե հետ մնա նրանից: Պատի թերթը կոլտնտեսութիւնում պետք է լույս տեսնի առնվազն հնգորշալում մեկ անգամ, իսկ դաշտային յետուն աշխատանքների չրջանում՝ ավելի հաճախ: Մեզ մօտ արդէն հարյուրավոր խմբագիրներ կան, վորոնք այդ յետուն չրջանում պատի թերթը լույս են ընծայում ամեն օր:

Խմբագրի աշխատանքներում խիստ կարեւոր է հեղափոխական ձեռնարեցութիւնը, Իռլանդիայի քափը, շարժունութիւնը, գործնականութիւնը, կայունութիւնը, քաղաքական դեպքերին արագորէն արձագանքելու կարողութիւնը:

Իսկ թե ինչ են տալիս հեղափոխական ձեռնբեկցությունն ու թափը, այդ ցույց է տալիս Չապայեվկա դյուդի որինակը (Կիյեվի մարզ, Չոլոտոնոչսկ շրջան): Փոքրիկ կիսակա-
յաճանում, վորտեղ գնացքը միայն մի բոպե յե
կանդ առնում, ամեն որգնացքը Չապայեվկայի
համար զանազան թերթերի ու ժուռնալների,
հազարավոր որինակների մի ամբողջ հակ է
թողնում, վորոնք դուրս են գրել Չապայեվկա-
յի կոլտնտեսականները: Նրանք ունեն նաև
իրենց սեփական մամուլը: Չապայեվկայում
լույս է տեսնում ընդհանուր կոլտնտեսային
«Կոլեկտիվիստ» պատի թերթը: Կուլտուրայի
տան կից «Ֆիզիկուլտուրնիկ Չապայեվեց» պա-
տի թերթը, ամենորյա պատի թերթեր՝ տաճն
արտադրական բրիգադներում, թերթեր՝ կաթ-
նապրանքային ֆերմաներում, մեղվաձուլում,
դպրոցում, գպրոցի դասարաններում: Չապա-
յեվկայում 97 դյուդիթղթակից կա, վորից 20-ը՝
կին: Պատի թերթին կից կա լուսանկարչական
խմբակ, ունեն իրենց ծաղրանակարիչները:

Կոլտնտեսային պատի թերթի նախաձեռ-
նությամբ չափազանց հետաքրքիր մի հարց է
բարձրացված — «ինչպես ճարտարագիտորեն,
գեղարվեստորեն ձևավորել դյուդը»: Պատի
թերթում տպվում էյին կոլտնտեսականների
թղթակցություններն այն մասին, թե ինչպե՞ս
պետք է ձևավորել փողոցները, բակերը, ի՞նչ-
պես է նպատակահարմար դասավորել գոմերը,
մարազները, ֆերմաները, թռչնաբանները,
ջրհորները: Այդ հարցերի կապակցությամբ

թերթը հրավիրել է խորհրդակցություններ,
հավաքել է կոլտնտեսականների առաջարկու-
թյունները, առաջարկել է Կիյեվից ճարտարա-
պետներ հրավիրել դյուդ, յեկել են ճարտարա-
պետներն ու նկարիչները:

Այսպես է դրվել դյուդի վերակառուցման
սկիզբը: Ստեղծվել է կենտրոնական ուղիղ ու
գեղեցիկ մի փողոց, վորի յերկու կողմերին
տնկված են ալիացիայի, թղկի, կաղամախի
ծառեր: Կենտրոնում՝ հրապարակում բարձրա-
նում է կոլտնտեսային թատրոնը՝ 1500 մար-
դու համար: Արդեն պատրաստ են դյուդիսր-
հրդի, կոլվարչության, փռան, վարժավիրա-
նոցի, ճաշարանի, թեյարանի, ունիվերսալ
խանութի, խրճիթ-ձննդարանի, խրճիթ-լաբա-
րատորիայի շենքերը, առաջին 30 նոր լուսա-
վոր տները՝ կոլտնտեսության հարվածային-
ների համար:

Թերթի նախաձեռնությամբ հարց դրվեց՝
Չոլոտոնոչկա գետի վրա ունենալ իր, «սեփա
կան նավատորմիդը»: Կոլտնտեսությունը գնեց
մի հին մոտոռու և այլ մեխանիզմներ, վերանո-
րոգեց իր ութերով, կառուցեց մի նավ և յեր-
կու բարժ: Կոլտնտեսային «նավատորմիդը»
արդեն փոխադրել է 440 տոնն զանազան տեսա-
կի բեռներ, 9 հազար ուղևոր: Այս ամենի մեջ
նշանակալից դեր է խաղացել «Կոլեկտիվիստ»
պատի թերթը, նրա խմբագիր ընկ. Տերտիչկի-
նը և նրա թղթակիցները: Այդպիսի ձեռներեց
մարդկանց, ի հարկե, ոժանդակում էյին բոլո-

ըը—կուսկազմակերպությունը, կոլտնտեսութ-
յան վարչությունը, գյուղխորհուրդը:

Ահա թե ինչ է նշանակում ձեռներեցու-
թյուն:

Բայց ինչի յե պետք, որինակի համար,
այնպիսի խմբադիրը, վորն սկսում է մտածել՝
արժե՞ արդյոք ըաց թողնել պատի թերթի հեր-
թական համարն այն ժամանակ, յերբ կոլտն-
տեսությունում կուլակն է տիրում: Այդպիսի
խմբադիրն մարդային կենտրոնից յեկած վոչ
մի հրահանգիչ ել չի կարող ունել: Այդպիսի
խմբադիրը քաղաքական հոտառություն չունի,
բոլշևիկորեն աշխատելու ցանկություն չունի:

Այն ամենը, ինչ վոր մենք ասացինք այս
դասախոսությունում, ցույց է տալիս, վոր
խմբադիրը պետք է լինի լավ կազմակերպիչ,
լավ մասնայական աշխատող: Միայն այդ
դեպքում նա կարող է իսկապես լավ կազմա-
կերպել աշխատանքը կոլտնտեսային կամ բր-
գադային պատի թերթում:

Կան ելի ուրիշ շատ հարցեր, վորոնք հե-
տաքերբում են խմբադիրն, ինչպես որինակ՝
ի՞նչպես է սկիզբ առել բոլշևիկյան մամուլը,
ինչպես աշխատել գյուղթղթակիցների մեջ,
ի՞նչպես մասնայական աշխատանք տանել, Լե-
նինն ու Ստալինն ինչպես են սովորեցնում աշ-
խատել բոլշևիկյան թերթում, ի՞նչպիսի ար-
տաքին ձևավորում տալ պատի թերթին և այլն
և այլն: Այդ ամենի մասին խոսք կլինի հե-
տևյալ դասախոսություններում:

ԱՏՈՒԳԻՉ ՀԱՐՑԵՐ

1. Ի՞նչ առանձնահատկություներ ունեն
կոլտնտեսային և բրիգադային պատի թերթե-
րը:

2. Թվեցե՛ք այն հիմնական հարցերը, վո-
րոնցով պետք է զբաղվեն կոլտնտեսային և
բրիգադային պատի թերթերը:

3. Պատի թերթը կոլտնտեսությունում և
բրիգադում ի՞նչպես պետք է պարզաբանի կու-
սակցության վորոշումները:

5. Ի՞նչու պետք է ապահովել պատի թեր-
թի կանոնավոր հրատարակումը:

6. Ո՞վ պետք է ընտրի պատի թերթի խմ-
բազբական կոլեգիան և ով կարող է լինել
խմբկոլի անդամ:

7. Ի՞նչպես անել, վոր բոլոր գյուղաբա-
կիցները և ազնիվ կոլտնտեսականները մաս-
նակցեն պատի թերթի աշխատանքներին:

8. Ի՞նչու պետք է խմբազբական կոլեգիա-
յի և պատի թերթի պլան ունենալ:

9. Ի՞նչու պետք է դրվի պատի թերթի պլա-
նի հիմքում:

11. Տեղերում ի՞նչպես կարգավորել կուսակցական դեկավարութունը պատի քերթի և գյուղափրակիցների նկատմամբ:

12. Ի՞նչպես պետք է խմբագիրն աշխատի իր վրա:

ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ԱՌԱՋԱԴՐԱՆՔՆԵՐ

Կոլտնտեսային կամ բրիգադային պատի թերթի խմբագիրը, մեր հեռակա կուրսերի ունկնդիրը, վոչ միայն պետք է լավ յուրացնի յուրաքանչյուր դասախոսությունը, այլև պիտի արագ կերպով կիրառի դասախոսության ցուցումներն իր գործնական աշխատանքներում: Պատի թերթում պիտի կենսագործի բոլր՝ չեիկյան մամուլի աշխատանքի հիմնական կանոնները:

Դրա համար յուրաքանչյուր խմբագիր-կուրսերի ունկնդիր-անսլոյման պետք է կատարի այն, գործնական առաջադրանքները, վոր տրվում են ամեն մի դասախոսության վերջում:

Այդ տեսակետից ևս լավ է վարվել նույն ընկ. Պուգատիկովը: Ահա թե ինչ է պատմում նա.—

«Վորոչ հեռակայողներ հեռակա կուրսերի դասախոսություններն այսպես են մշակում. կարդաց և վե՛րջ, դրադ են դրնում: Յես այդպես չեմ անում: Յես ձգտում եմ յուրացնել դասախոսության խմատը և աշխատում եմ կարդացածս ամրապնդել

գրավոր ձևով, վորովհետև միայն կարգավորվ չատ բան չի ուղորդվում: Իսկ յեթե կարգում ես և գրի առնում, այն ժամանակ գլխավորը մնում է հիշողությանդ մեջ»:

Բացի այդ ընկ. Պուգատիկովն աշխատում է դասախոսությունից ստացածը չափադրել նա իր գյուղթղթակիցների հետ միասին: Ճիշտ է ասում նա, վոր՝

«Յեթե մեզ համար հեռակա ուսուցում են կազմակերպել, դրա համար միջոցներ են ծախսում և աշխատանք գործադրում, ապա ուրեմն այնպես պետք է անել, վոր այդ ամենն իզուր չկորչի, իզուր չանցնեն այդ միջոցներն ու աշխատանքը»:

Այս առաջին դասախոսությունը՝ «Ինչպես կազմակերպել պատի թերթի աշխատանքը»— կարդալուց և յուրացնելուց հետո ունկնդիրներին առաջարկվում է.

1

Բաց թողնել պատի թերթի մի համար՝ նվիրված այս տարվա բերքահավաքի և հացամթերումների ընթացքում խմբագրական կոլեկիայի աշխատանքի արդյունքներին:

Այդ համարում կոլտնտեսականներին պատմեցեք, թե պատի թերթն ի՞նչ աջակցություն է ցույց տվել կուսակազմակերպությանն ու կոլտնտեսականներին՝ իրենց գյուղատնտեսական

աշխատանքների ընթացքում, պետութեան հանդեպ ունեցած պարտավորութիւնների կատարման ընթացքում: Այդ համարում ցույց տվեք պատի թերթի դերը սոցիալիստական մրցման մէջ, դասակարգային թշնամու դեմ պայքարի գործում, լուրերի, ձրիակերների, պոխոդականների և այլնի դեմ պայքարելու գործում: Յայտուն օրինակներով ցույց տվեք, թե պատի թերթն ի՞նչպէս և ո՞ւր կուսակցութեանը՝ վերադաստիարակելու հետամնաց կողմնակցականներին, թե պատի թերթն ինչպէս և ուր ամբապնդելու բրիգադը, կոլտնտեսութեանը, կոլտնտեսականների կոլտնտեսական ունեւոր կյանք ստեղծելուն: Վորո՞ք են պատի թերթի հետագա խնդիրները (ձմեռվա աշխատանքը, գարնան նախապատրաստութիւնը):

Ի՞նչ կոլտնտեսականներին պատմեցեք, թե խմբով և գյուղթղթակիցներն ի՞նչպէս են աշխատել, ի՞նչպիսի թերութիւններ կան խմբովի և պատի թերթի աշխատանքներում:

2

Պատի թերթ լույս ընծայելուն զուգընթաց կոլտնտեսականների ժողովում հաշվետու զեկուցում տվեք խմբագրական կոլեգիայի և պատի թերթի աշխատանքի մասին: Այդ ժողովում յերեան հանեցեք խմբակովի անպետք և անաշխատունակ անդամներին և առաջարկեցեք նրանց փոխարինել ուրիշ ընկերներով: Թող կոլտնտեսականներն ընտրեն լավագույն գյուղթղթակից-հարվածայիններին: Յեթե ամբողջ

խմբագրական կոլեգիան վատ և (աշխատել, հարց դրեք նոր խմբակով ընտրելու մասին՝ նախապէս համաձայնութեան գալով կուսկազմակերպութեան կամ կուսկազմակերպչի հետ:

3

Կազմեցեք խմբակովի և պատի թերթի աշխատանքի պլան՝ առաջիկա յերկու ամսվա համար:

4

Կոնսուլտացիայի համար շրջանային թերթի խմբագրութիւն տարեք ձեր լույս ընծայած պատի թերթը և հետագա աշխատանքի պլանը: Կոնսուլտացիայում շրջանային թերթի խմբագիրը պետք է լսի յուրաքանչյուր ունկնդրի հաշվետվութիւնն իր կատարած աշխատանքի մասին, քննութեան առնի նրա բերած պատի թերթը և հետագա աշխատանքի պլանը:

Այսպէս սովորելով ու աշխատելով յուրաքանչյուր ունկնդիր վոչ միայն կյուրացնի մեր դասախոսութիւնները, այլև կսովորի աշխատանքի ընթացքում գործնականորեն կիրառել իր ստացած գիտելիքները: Ուսուցումը կլավացնի և կամրապնդի պատի թերթը, այն ավելի բարձր աստիճանի կհասցնի:

ՅԵՐԳՈՒՄ Ե ՁԵՐԻ

А. Горелик

Как организовать работу стенной газеты

Издательство КП(б)А—„Хорурдайн Айастан“

UP-1-25

14636